

BELGISCHE **K**AMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE **B**ELGIQUE

Handelingen

Annales

INTEGRAAL VERSLAG
VAN DE PLENAIRE VERGADERING
VAN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
DE LA SÉANCE PLÉNIÈRE
DU

18-02-2000
voormiddag

18-02-2000
matin

AGALEV-ECOLO	:	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CVP	:	<i>Christelijke Volkspartij</i>
FN	:	<i>Front National</i>
PRL FDF MCC	:	<i>Parti Réformateur libéral - Front démocratique francophone - Mouvement des Citoyens pour le Changement</i>
PS	:	<i>Parti socialiste</i>
PSC	:	<i>Parti social chrétien</i>
SP	:	<i>Socialistische Partij</i>
VLAAMS BLOK	:	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	:	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	:	<i>Volksunie&ID21</i>

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 50 0000/000 : *Parlementair Document van de 50e zittingsperiode +
het nummer en het volgnummer*
QRVA : *Schriftelijke Vragen en Antwoorden*
HA : *Handelingen (Integraal Verslag)*
BV : *Beknopt Verslag*
PLEN : *Plenumvergadering*
COM : *Commissievergadering*

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 50 0000/000 : *Document parlementaire de la 50e
législature, suivi du n° et du n° consécutif*
QRVA : *Questions et Réponses écrites*
HA : *Annales (Compte Rendu Intégral)*
CRA : *Compte Rendu Analytique*
PLEN : *Séance plénière*
COM : *Réunion de commission*

Officiële publicaties uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : alg.zaken@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : aff.generales@laChambre.be

Inhoud**Vrijdag 18 februari 2000, 10.00 uur
PLEN 042**

BERICHTEN VAN VERHINDERING	5
WETSONTWERPEN EN -VOORSTEL	5
Wetsontwerp tot invoeging van een procedure van onmiddellijke verschijning in het Wetboek van strafvordering (aangelegenheid bedoeld in artikel 78 van de Grondwet) (306/1 tot 6)	
Wetsontwerp tot invoeging van een procedure van onmiddellijke verschijning in het Wetboek van strafvordering (aangelegenheid bedoeld in artikel 77 van de Grondwet) (307/1 tot 5)	
Wetsvoorstel van de heer Geert Bourgeois tot invoeging van een snelrechtprocedure in het Wetboek van strafvordering (aangelegenheid bedoeld in artikel 78 van de Grondwet) (40/1 en 2)	5
algemene bespreking	5
<i>Spreekers</i> : Guy Hove , rapporteur, Tony Van Parys , Marc Verwilghen , minister van Justitie, Hugo Coveliers , voorzitter van de VLD-fractie, Geert Bourgeois , Jean-Jacques Viseur , Fred Erdman , Jacqueline Herzet , Bart Laeremans , Fauzaya Talhaoui , Marc Van Peel , voorzitter van de CVP-fractie	
BIJLAGE	31
INTERNE BESLUITEN	31
INTERPELLATIEVERZOEKEN	31
INGEKOMEN	31
MEDEDELINGEN	32
ARBITRAGEHOF	32
PREJUDICIELE VRAGEN	32

Sommaire**Vendredi 18 février 2000, 10.00 heures
PLEN 042**

EXCUSES	5
PROJETS ET PROPOSITION DE LOI	5
Projet de loi insérant une procédure de comparution immédiate dans le Code d'instruction criminelle (matière visée à l'article 78 de la Constitution) (306/1 à 6)	
Projet de loi insérant une procédure de comparution immédiate dans le Code d'instruction criminelle (matière visée à l'article 77 de la Constitution) (307/1 à 5)	
Proposition de loi de M. Geert Bourgeois insérant une procédure rapide dans le Code d'instruction criminelle (matière visée à l'article 78 de la Constitution) (40/1 et 2)	5
discussion générale	5
<i>Orateurs</i> : Guy Hove , rapporteur, Tony Van Parys , Marc Verwilghen , ministre de la Justice, Hugo Coveliers , président du groupe VLD, Geert Bourgeois , Jean-Jacques Viseur , Fred Erdman , Jacqueline Herzet , Bart Laeremans , Fauzaya Talhaoui , Marc Van Peel , président du groupe CVP	
ANNEXE	31
DÉCISIONS INTERNES	31
DEMANDES D'INTERPELLATION	31
DEMANDES	31
COMMUNICATIONS	32
COUR D'ARBITRAGE	32
QUESTIONS PREJUDICIELLES	32

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

VENDREDI 18 FÉVRIER 2000

10.00 heures

PLENAIRE VERGADERING

van

VRIJDAG 18 FEBRUARI 2000

10.00 uur

De vergadering wordt geopend om 10.02 uur door de heer **Herman De Croo**, Kamervoorzitter.

La séance est ouverte à 10.02 heures par M. **Herman De Croo**, président de la Chambre.

Tegenwoordig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering :

Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance :

Verwilghen.

De **voorzitter** : De vergadering is geopend.

La séance est ouverte.

Een reeks interne besluiten en mededelingen moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. Zij zullen in de bijlage bij de handelingen van deze vergadering opgenomen worden.

Une série de décisions internes et de communications doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises en annexe des annales de cette séance.

Berichten van verhindering**Excusés**

Guy D'haeseleer, wegens ambtsplicht / pour obligation de mandat;

José Canon, Pieter De Crem, wegens ziekte / pour raison de santé;

François-Xavier de Donnée, Yvan Mayeur, buitenslands / à l'étranger.

Wetsontwerpen en -voorstel**Projets et proposition de loi**

Wetsontwerp tot invoeging van een procedure van onmiddellijke verschijning in het Wetboek van strafvordering (aangelegenheid bedoeld in artikel 78 van de Grondwet) (306/1 tot 6)

Wetsontwerp tot invoeging van een procedure van onmiddellijke verschijning in het Wetboek van strafvordering (aangelegenheid bedoeld in artikel 77 van de Grondwet) (307/1 tot 5)

Wetsvoorstel van de heer Geert Bourgeois tot invoeging van een snelrechtprocedure in het Wetboek van strafvordering (aangelegenheid bedoeld in artikel 78 van de Grondwet) (40/1 en 2)

Projet de loi insérant une procédure de comparution immédiate dans le Code d'instruction criminelle (matière visée à l'article 78 de la Constitution) (306/1 à 6)

Projet de loi insérant une procédure de comparution immédiate dans le Code d'instruction criminelle (matière visée à l'article 77 de la Constitution) (307/1 à 5)

Proposition de loi de M. Geert Bourgeois insérant une procédure rapide dans le Code d'instruction criminelle (matière visée à l'article 78 de la Constitution) (40/1 et 2)

Ik stel u voor één enkele bespreking aan deze wetsontwerpen en dit wetsvoorstel te wijden.

Je vous propose de consacrer une seule discussion à ces projets et proposition de loi. (*Assentiment*)

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De heer **Guy Hove**, rapporteur : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de commissie heeft de wetsontwerpen, alsook het toegevoegde wetsvoorstel besproken tijdens haar vergaderingen van 11 en 26 januari en 1, 8, 9, 10 en 14 februari 2000. Tijdens de vergadering van 26 januari 2000 heeft de commissie de volgende personen gehoord : de heer Nunez, président du tribunal de grande instance de Lille; de heer Roussel, procureur de la République près le tribunal de grande instance de Béthune; de heer Vanderveeren, stafhouder van de Ordre français des avocats de Bruxelles; de heer Lamon, vertegenwoordiger van de Vereniging van Vlaamse balies; mevrouw Dekkers, procureur-generaal te Antwerpen en lid van het college van procureurs-generaal; de heer Moyersoën, voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van Antwerpen; de heer Beauchier, voorzitter van de Ligue des Droits de l'Homme en de heer Pataer, voorzitter van de Liga voor Mensenrechten.

Voorts werden aan de leden volgende documenten rondgedeeld : een nota van de Ordre français des avocats au barreau de Bruxelles; een protocol tussen de Orde van advocaten en de magistraten van het Tribunal de grande instance de Lille; een advies van de Ligue des Droits de l'Homme; een nota van de Liga voor Mensenrechten.

Tijdens de vergadering van 10 februari 2000 werd de geamendeerde tekst aan een tweede lezing onderworpen en het verslag werd goedgekeurd tijdens de vergadering van 14 februari 2000.

Wat is de oorsprong van het ontwerp ? De indiener, met name de minister, heeft zich voor het opstellen van dit wetsontwerp zowel gebaseerd op het regeerakkoord, waarin staat dat in sommige strafzaken een snelle reactie van het gerecht noodzakelijk is, als op de derde pijler van het Octopus-akkoord waarin over een heterdaad-procedure wordt gesproken.

Het doel en de inhoud van dit wetsontwerp is de invoering in het strafprocesrecht van een procedure inzake onmiddellijke verschijning voor de correctionele rechtbank, in principe in hechtenis. Het omvat drie soorten bepalingen.

Allereerst wordt in het Wetboek van Strafvordering een nieuw hoofdstuk ingevoegd dat de fundamentele bestanddelen bevat van de procedure voor onmiddellijke verschijning in hechtenis.

Een tweede onderdeel betreft de aanpassing van de wet betreffende de voorlopige hechtenis.

Tot slot wordt voorzien in een aantal technische bepalingen.

Het wetsontwerp beoogt, enerzijds, een indruk van straffeloosheid bij de dader weg te nemen, die het gevolg is van een trage reactie van justitie, en anderzijds een

dubbele victimisatie bij het slachtoffer te voorkomen. Het slachtoffer krijgt immers het gevoel dat hij niet alleen het slachtoffer is geworden van een misdrijf, maar evenzeer of misschien nog meer van de trage reactie van justitie.

In de toelichting werd er ook reeds op gewezen dat de reeds bestaande vorm van snelrecht niet volstaat om een gedetineerde snel voor de correctionele rechtbank te laten verschijnen. Bovendien is het niet de bedoeling om nu meer dan vroeger een beroep te doen op de voorlopige hechtenis net zomin als om de fundamentele proceswaarborgen van beide partijen geweld aan te doen. Het doel ten opzichte van de samenleving in het geheel bestaat erin aan te tonen dat de minder zware of minder georganiseerde vormen van criminaliteit niet worden geduld.

De krachtlijnen van deze ontwerpen bestaan erin dat het openbaar ministerie bepaalde delicten waarbij de verdachte zich in hechtenis of in vrijheid onder borgtocht of voorwaarden bevindt spoedig aanhangig kan maken bij de correctionele rechtbank. Deze laatste moet uitspraak doen binnen een termijn van zeven dagen, zijnde een minimumtermijn tussen delict en mogelijk vonnis. Het gaat hier dus om een nieuw proceduremiddel dat het geheel van de justitiële reactiemiddelen op de criminaliteit aanvult.

Dit middel vormt geen doel op zich en het is ook geen middel om de fundamentele regels inzake uitvaardiging van een bevel tot aanhouding te verdraaien. Een termijn van zeven dagen wordt verantwoord geacht om de verdediging van de beklaagde te kunnen waarborgen en toch te kunnen voldoen aan de noodzaak om snel recht te spreken. Het openbaar ministerie moet het passende gerechtelijk optreden bepalen en oordelen of de procedure van onmiddellijke verschijning in het concrete geval verantwoord is. De procedure is dus van toepassing op misdrijven die kunnen worden gestraft met een correctionele hoofdgevangenisstraf van ten minste één jaar en maximaal tien jaar. Het moet gaan om gevallen van heterdaad of er moeten voldoende bezwaren zijn om een procedure aan te vatten, dan wel binnen een termijn van drie maanden zoals aanvankelijk was gesteld. Deze termijn werd echter na amendering tot één maand teruggebracht.

De nieuwe procedure berust in hoofdzaak op de vrijheidsberoving of op alle overige maatregelen die de vrijheid van de verdachte inperken zonder dat een gerechtelijk onderzoek werd geopend. Het ontwerp kiest voor een hechtenistitel die ten hoogste zeven dagen geldig is en wordt afgegeven binnen de termijn van vierentwintig uur na de eerste aanhouding.

Wat is nu het verloop van de procedure ? In eerste aanleg geldt qua procedure dat indien het openbaar ministerie een hechtenistitel heeft bekomen, de ver-

Guy Hove

dachte wordt opgeroepen om voor de correctionele rechtbank te verschijnen. Zij moet zich binnen de zeven dagen na het uitvaardigen van de hechtenistitel uitspreken of binnen de vijf dagen nadat de zaak in beraad is genomen. Worden deze termijnen niet nageleefd, dan dient de verdachte onmiddellijk te worden vrijgelaten. De rechtbank beschikt vervolgens over drie mogelijkheden.

Ten eerste kan de verdachte onmiddellijk worden vrijgesproken of veroordeeld tot een straf.

Ten tweede kunnen getuigen worden opgeroepen of kan een maatschappelijk onderzoek worden verricht. In dit geval kan de rechtbank de zaak uitstellen. Dit uitstel mag echter de vijftien dagen vanaf de eerste zitting niet overschrijden.

Ten derde kan het dossier teruggestuurd worden naar het openbaar ministerie omwille van de complexiteit van de zaak. Dan wordt in principe het gemeen recht opnieuw van toepassing. Bij vrijspraak of veroordeling kan men uiteraard in hoger beroep gaan. Dan geldt terzake de termijn voor hoger beroep volgens gemeen recht, zijnde vijftien dagen. Binnen de vijftien dagen na het verstrijken van de termijn voor beroep dient de zaak te worden gefixeerd voor het hof. Hier geldt een verkorte dagvaardingstermijn. De zaak kan voor het hof worden uitgesteld doch de uitsteltermijn kan evenmin de vijftien dagen overschrijden. Het hof beschikt over een termijn van vijf dagen te rekenen vanaf het in beraad nemen om uitspraak te doen.

Dit ontwerp voorziet ook in een aantal waarborgen voor de beklaagde. De beklaagde kan onmiddellijk het dossier inzien en hem wordt onmiddellijk meegedeeld welke de wijze van verschijnen zal zijn. Deze verschijning kan ten vroegste gebeuren vier dagen na uitreiking van het bevel tot aanhouding. Tevens kan hij onmiddellijk zijn advocaat raadplegen en beschikt hij over voldoende tijd om met zijn raadsman te beraadslagen. Zoals hierboven gesteld wordt de verdachte in vrijheid gesteld indien de verschijning niet binnen de zeven dagen plaatsvindt. Er werd in het ontwerp eveneens aandacht besteed aan het naleven van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Deze procedure beantwoordt dan ook volledig aan de vereisten die gesteld worden inzake het fundamenteel recht op vrijheid en veiligheid alsook aan die inzake een billijk proces en het uitoefenen van de rechten van verdediging.

Het wetsontwerp voorziet in een geheel van waarborgen die erop zijn gericht de bepalingen van het verdrag na te leven.

Naast twee wetsontwerpen werd ook een wetsvoorstel behandeld. In de titel van dit wetsvoorstel werd het begrip "snelrechtprocedure" gehanteerd. De indiener van het wetsvoorstel wenst de rechtspraak een snel verloop te laten kennen. Een onmiddellijke verschijning is volgens

hem onvoldoende want zowel verdachte als slachtoffer en maatschappij moeten zo vlug mogelijk weten waar zij aan toe zijn. Er moeten volgens hem dan ook kwaliteitsnormen worden geëist en er moet worden bewezen dat een dergelijke procedure mogelijk is. Hij voegde eraan toe dat dit wetsvoorstel reeds werd ingediend in juli 1998 naar aanleiding van de geweldplegingen op de Franse voetbalvelden. Bovendien wees hij erop dat snelrecht reeds wordt toegepast in al onze buurlanden.

Daarna werd overgegaan tot de hoorzittingen. De volgende personen werden in de commissie gehoord: Franse magistraten die hun praktijkervaring met dergelijke procedure hebben meegedeeld, vertegenwoordigers van de Vlaamse en Franstalige balie, vertegenwoordigers van de zittende en de staande magistratuur en Frans- en Nederlandstalige vertegenwoordigers van de Liga voor Mensenrechten.

Daarna werd het ontwerp besproken door de leden. Bij de algemene bespreking bleek dat heel wat leden opmerkingen en bedenkingen hadden bij deze wetsontwerpen. Vaak kwamen dezelfde kritieken en/of opmerkingen terug. Ik zal de belangrijkste opmerkingen opsommen zonder dat deze opsomming als volledig kan worden beschouwd; daarvoor verwijs ik naar het schriftelijke verslag.

Een veel gehoorde kritiek had betrekking op de kwalificatie en het toepassingsgebied van deze nieuwe wet waarbij vaak de opmerking werd gemaakt dat "eenvoudige slagen en verwondingen" hiermee niet kunnen worden aangepakt. Andere opmerkingen betroffen onder andere vragen om verduidelijking en of alternatieve straffen niet mogelijk bleken. Sommigen vroegen zich af of de mogelijkheid om drie rechters te vragen de procedure niet zou uithollen en wanneer en hoe dit moest worden gevraagd.

Men vroeg zich ook af of bepaalde zaken bewust buiten het toepassingsgebied van deze wet werden gehouden. Daarbij werd allusie gemaakt op de regelgeving betreffende softdrugs en sociale conflicten. Andere opmerkingen werden geformuleerd met betrekking tot de uitsluiting van de mogelijkheid tot verzet. Er waren ook opmerkingen over de beroepsprocedure en eventuele voorzieningen in cassatie.

Een aantal commissieleden hadden opmerkingen en vragen in verband met de beschikbare middelen op het vlak van personeel, logistiek en dergelijke meer. Er werden ook verduidelijkingen gevraagd over de strafmaat en de selectie van zaken. Sommigen vroegen zich af wanneer een zaak "eenvoudig" is? Er werd opheldering gevraagd over de begrippen "heterdaad" en "toereikende bewijzen". Tevens werd er door bepaalde commissieleden gewezen op mogelijke problemen in verband met het procedure verloop.

Guy Hove

Andere leden stelden vragen over de evaluatie van de procedure snelrecht uit 1994 en de compatibiliteit tussen deze procedure en de vorige. Ook werd aandacht gevraagd voor de rechten van de verdediging en de slachtoffers. De vraag werd gesteld of er op het terrein werd nagegaan of men bereid is mee te werken aan deze wet. Andere leden spraken van een "gelegenheidswet" terwijl nog anderen deze wet op een eerder ethisch-filosofische manier benaderden.

De minister heeft op deze opmerkingen geantwoord. Hij merkte op dat het hier zeker niet om een "gelegenheidswet" ging. Bovendien wees hij erop dat deze wet reeds werd voorbereid door de vorige regering en hij verwees ook naar het luik "veiligheid" in het Octopus-akkoord.

Met betrekking tot de "slagen en verwondingen" stelde hij dat dit misdrijf slechts zelden wordt vervolgd voor zover het "enkelvoudige" slagen en verwondingen betreft. Wat de gelijktijdige toepassing met de dienstverlening betreft, was er een wijziging mogelijk en dit werd via amendementen dan ook gerealiseerd.

Inzake het beroep op een kamer met drie rechters werd dit wetsontwerp aangepast en dan meer bepaald op het vlak van de periode waarin en de manier waarop het verzoek moet worden geformuleerd. Bovendien werd erop gewezen dat het niet de bedoeling was snelrecht te gebruiken naar aanleiding van ongeregelde manifestaties, betogingen en uitingen van maatschappelijk onbehagen.

Eveneens werd erop gewezen dat voor het bezit van drugs niet met de procedure van onmiddellijke verschijning zou worden vervolgd. In verband met de kritiek als zou verzet tegen verstekvonnis niet mogelijk zijn, werd erop gewezen dat deze kritiek ondertussen is achterhaald door de rechtspraak van het Europees Hof. Dat biedt thans de mogelijkheid dat de raadsman van de beklaagde een pleidooi kan houden, zelfs indien de verdachte niet opdaagt. Omtrent de begrippen heterdaad en de termijn van drie maanden werd erop gewezen dat ergens een grens moest worden getrokken, maar dat dit punt ook nog vatbaar was voor wijziging. Na amendering werd die termijn dan ook teruggebracht tot een maand. Inzake de bijstand van een advocaat werden specifieke regels georganiseerd. Ook daaraan werd gesleuteld in de definitieve tekst.

Wat de middelen betreft, wees de minister erop dat extra personeel zou worden aangeworven, waarbij men in fases zou handelen. Bedragen voor extra middelen voor gerechtsgebouwen en gevangenschappen zouden zo spoedig mogelijk worden vastgesteld. Omtrent de aanhouding werd er ook op gewezen dat de verdachte niet aangehouden moest blijven : hij kan ook onder voorwaarden in vrijheid worden gesteld. Met betrekking tot de organisatie van de rechtbanken werd aangestipt dat zou worden

voorzien in speciale kamers bij de rechtbanken voor deze opdracht. Ik zal het daar nog over hebben. Omtrent de overlappingen met de procedure van oproeping bij proces-verbaal werd gesteld dat dit een supplementaire mogelijkheid bood die als nuttig werd ervaren. Zodoende beschikt het openbaar ministerie over meerdere mogelijkheden en het zal nagaan welke het meest geschikt is voor een bepaalde zaak.

Inzake alternatieve straffen werd erop gewezen dat het principe van de proportionaliteit steeds in acht diende te worden genomen. Betreffende de minimumgrens, zijnde misdrijven gestraft met een hoofdgevangenisstraf van minstens een jaar, wees men erop dat de grens van een jaar geschikt is voor de misdrijven die men onder dit systeem voor de rechter wil brengen. Dan is er de gerechtelijke achterstand. De invoering van deze nieuwe mogelijkheid om op te treden in strafzaken heeft niet de bedoeling om de gerechtelijke achterstand tegen te gaan. Evenwel is een evolutie van deze procedure en werking van de rechtbanken nodig. Ook de burgerlijke partijen worden niet benadeeld, omdat de burgerlijke belangen kunnen worden aangehouden. De burgerlijke partijen hebben trouwens ook onmiddellijk toegang tot het dossier. Er werd ook op gewezen dat de meeste buurlanden een of andere vorm van snelrecht hebben. De toekomst zal uitwijzen of de toepassing van deze procedure zal leiden tot een meer performante justitie.

Omtrent de vraag of ook het terrein wenste mee te werken, antwoordde de minister dat de magistraten werden ontmoet en dat zij allemaal bereid bleken mee te werken aan het project, op voorwaarde uiteraard dat de nodige middelen ter beschikking werden gesteld.

Vervolgens is er de termijn van zeven dagen. Aanvankelijk was voorzien in een termijn van vijf dagen. Die werd verlengd naar zeven. Dit gebeurde na gesprekken met belanghebbenden, vooral op verzoek van de zetelende magistratuur en de advocatuur. Daarna repliceerden een aantal leden hierop en in zijn repliek kondigde de minister aan dat namens de regering een amendement zou worden ingediend over de uitbreiding van de personeelsformatie. Kort samengevat beslaat dit drie luiken. Een eerste deel gaat over de uitbreiding van de personeelsformatie in het kader van de hervorming-Franchimont. Het gaat met name over twee raadsheren bij de hoven van beroep, vijf advocaten-generaal bij de hoven van beroep, achttien rechters bij de rechtbanken van eerste aanleg, drieëntwintig substituten-procureurs des Konings en vijftien griffiers bij de rechtbanken van eerste aanleg. Wat de procedure van onmiddellijke verschijning betreft, zou worden gewerkt in twee fasen. In een eerste fase zullen per ambtsgebied toegevoegde rechters worden gekozen. Dit betekent voor Brussel vijf rechters, vijf griffiers en vijf beambten, voor Antwerpen en Luik zijn het er telkens drie en voor Gent en Bergen telkens twee.

Guy Hove

Een soortgelijke uitbreiding zal worden toegekend aan de parketten en ook het aantal secretarissen en beambten zou proportioneel worden verhoogd.

In een tweede fase zullen 16 rechters, 16 griffiers en 16 beambten worden toegevoegd en de parketten zouden worden versterkt met 15 substituten, 12 secretarissen en 18 beambten zodat in totaal 30 magistraten van het openbaar ministerie op termijn zullen worden belast met de procedure van onmiddellijke verschijning.

Om de functie van toegevoegd magistraat aantrekkelijk te maken, werd een weddetoeslag van 105 000 frank in het vooruitzicht gesteld. Sommige commissarissen hadden hiermee problemen. Ze wensten zeker te weten of de uitbreiding van de wet-Franchimont niet zou worden aangewend voor de toepassing van dit snelrecht en of de eerdere toepassing van deze procedure in bepaalde arrondissementen, in andere geen problemen zou geven met het gelijkheids- en billijkheidsbeginsel.

Hierop gaf de minister verduidelijking en onderstreepte dat reeds eerder voor de toepassing van bepaalde wetten gefaseerd werd gewerkt en dat dit zeker geen aanleiding tot discriminatie zou geven. Daarna volgden de artikelsgewijze bespreking en de stemming.

Het eerste wetsontwerp is het wetsontwerp nr. 306, strekkende tot invoeging van een procedure van onmiddellijke verschijning in het Wetboek van Strafvordering. Volledigheidshalve wil ik erop wijzen dat twee artikelsgewijze besprekingen aan dit wetsontwerp werden gewijd.

Wat de amendementen zelf betreft, verwijs ik uitdrukkelijk naar het verslag. Hier behandel ik alleen de door de commissie aangenomen teksten.

Artikel 1 regelt een aangelegenheid zoals die bedoeld is in artikel 78 van de grondwet. Hierop werden geen amendementen of opmerkingen geformuleerd en dit werd dan ook eenparig aangenomen.

Artikel 2 wordt door de voorgestelde invoeging in het Wetboek van Strafvordering beoogd om de burgerlijke belangen te vrijwaren. Dit behelst alleen de invoeging van de tekst. Op artikel 216quinquies werd een amendement ingediend dat eenparig werd aangenomen.

Artikel 3 bepaalt de bevoegdheidsgrondslag, zodat de correctionele rechtbank de procedure van onmiddellijke verschijning in eerste aanleg kan toepassen. Hier werd een amendement ingediend en aangenomen.

Artikel 3bis werd als amendement ingevoerd en is artikel 4 geworden. Het werd aangenomen met 13 stemmen en 3 onthoudingen en voorziet in de termijn voor hoger beroep door het openbaar ministerie. Ik vestig er de

aandacht op dat er ondanks de tweede lezing blijkbaar toch nog een fout is geslopen in de tekst vermeld op bladzijde 123 van het verslag. De Franstalige vermelding is juist, maar blijkbaar klopt de Nederlandse vertaling niet helemaal.

Artikel 5, het vroegere artikel 4, regelt de procedure voor hoger beroep tegen vonnissen in het kader van deze procedure uitgesproken door de correctionele rechtbank. Daar werden 9 amendementen ingediend waarvan er 2 werden verworpen, 2 werden ingetrokken en dus 5 aangenomen.

Een nieuw artikel 4bis werd bij amendement voorgesteld, doch verworpen.

Artikel 6 is het vroegere artikel 5. Door dit artikel wordt een nieuw hoofdstuk ingevoegd in het Wetboek van Strafvordering, genoemd onmiddellijke verschijning.

Artikel 216quinquies bepaalt de modaliteiten voor het instellen van de procedure, de kennisgeving aan verdachten, de kennisgeving aan de slachtoffers ter vrijwaring van de burgerlijke belangen, de wijze van terbeschikkingstelling van het dossier en de termijnen voor verschijning. Tevens bepaalt dit artikel dat geen verzet mogelijk is tegen het uitgesproken vonnis.

Artikel 216sexies regelt het geval waarin de correctionele rechtbank van oordeel is dat de complexiteit van de zaak aanvullend onderzoek vereist. Het maakt het mogelijk om de zaak uit te stellen, hetzij om getuigen te onderhoren, hetzij om maatschappelijk onderzoek in te stellen. Er werden 17 amendementen ingediend waarvan er 6 werden verworpen, 3 werden ingetrokken en 8 werden aanvaard.

Artikel 5 bis werd ingediend als amendement, maar werd verworpen.

Het artikel 7 is het vroegere artikel 6 en voegt een nieuw hoofdstuk toe aan de wet van 20 juli betreffende de voorlopige hechtenis.

Het betreffende artikel 20bis in de wet van de voorlopige hechtenis omschrijft een nieuwe procedure die geldig is voor de hechtenistitel in de procedure inzake onmiddellijke verschijning.

Dit artikel bepaalt het toepassingsveld. Het moet gaan, ten eerste, om een feit dat wordt gestraft met een correctionele hoofdgevangenisstraf van 1 jaar, en die overeenkomstig de wet op de verzachtende omstandigheden, de 10 jaar niet te boven gaat, en ten tweede om een op heterdaad ontdekt misdrijf of waarbij de bezwaren aangevoerd binnen de maand volgend op het plegen van het misdrijf, toereikend zijn om de zaak aan de rechter voor te leggen. Ook de rechten van de verdediging

Guy Hove

worden gevrijwaard, alsmede het recht op inzage van de stukken. Hier werden 30 amendementen ingediend, waarvan er 11 werden verworpen en 3 ingetrokken. Het aldus gewijzigde artikel werd aangenomen.

Artikel 6bis werd eveneens ingediend als amendement en verworpen. Het artikel 8, het vroegere artikel 7, bepaalt dat de verdachte in vrijheid moet worden gesteld indien binnen de 7 dagen na het bevel tot aanhouding, zoals ingeschreven in deze wet, hij niet is veroordeeld tot een effectieve hoofdgevangenisstraf. Er werd 1 amendement ingediend, dat werd aanvaard.

Artikel 9, aanvankelijk ingediend als amendement op artikel 7bis, voorziet in wijzigingen van de wet op de opschorting, de probatie en het uitstel. Deze wijziging bevat de opheffing van de verplichting van de maatschappelijke enquête en het beknopt voorlichtingsrapport in het geval van alternatieve straffen. Dit artikel, ingediend als amendement, werd aangenomen.

Artikel 10 werd aanvankelijk ingediend als artikel 7ter en sluit volkomen aan bij het vorige. Het werd eveneens ingediend als amendement en aangenomen.

Het laatste artikel bepaalt de inwerkingtreding van de wet.

Vervolgens werd overgegaan tot de artikelsgewijze bespreking van het wetsontwerp nr. 307. Artikel 1 regelt een aangelegenheid, zoals bedoeld in artikel 77 van de Grondwet, en regelt als zodanig de constitutionele grondslag. Ik wil opmerken dat het wetsontwerp, na bespreking in de commissie, een nieuwe titel kreeg, met name "wetsontwerp tot wijziging van de rechterlijke organisatie ten gevolge van de invoering van een procedure van onmiddellijke verschijning".

Artikel 2 is een aanvulling van artikel 76 in het gerechtelijk wetboek, waarin wordt voorzien in de oprichting van een bijkomende kamer in de correctionele rechtbank. Deze bijkomende kamer regelt de nieuwe procedure van onmiddellijke verschijning. Er werden 5 amendementen en 2 subamendementen ingediend. 2 amendementen werden ingetrokken, 1 amendement en de 2 subamendementen werden eenparig aangenomen.

Artikel 2bis, in het ter stemming voorliggende ontwerp artikel 3, werd als amendement ingediend en aangenomen.

Artikel 3 is een nieuw artikel. Dit artikel wijzigt artikel 26bis, eerste lid, van het gerechtelijk wetboek dat het aantal toegevoegde rechters per rechtsgebied behandelt. Terwijl dit vroeger beperkt was tot 1/10 van het aantal magistraten van het rechtsgebied, wordt dit nu vermeerderd tot 1/8.

Artikel 4, aanvankelijk artikel 3, wijzigt artikel 91 van het gerechtelijk wetboek, waardoor de procedure inzake onmiddellijke verschijning voor de correctionele rechtbank kan worden behandeld door een kamer met 1 rechter, hetzij een kamer met 3 rechters. Meer specifiek wordt een termijn bepaald binnen dewelke de beklaagde dit verzoek dient te uiten, met name ten laatste voor zijn eerste verhoor ten gronde. Er werden 6 amendementen ingediend, waarvan er 4 werden verworpen, 1 ingetrokken en 1 aanvaard.

Artikel 3bis werd als amendement ingediend, doch verworpen.

Artikel 4 regelde de inrichting van een bijzondere correctionele kamer op het niveau van het hoger beroep, overeenkomstig de artikelen 101 en 109bis van het gerechtelijk wetboek. Er werden 2 amendementen ingediend, waarvan 1 ertoe strekte tot schrapping van dit artikel, zodat het tweede amendement automatisch viel.

Artikel 4 bis, ingediend als amendement, werd artikel 5 en werd aangenomen. Het handelt over de weddetoeslag die wordt toegekend aan de toegevoegde rechters en de toegevoegde substituten.

Het als amendement ingediende artikel 4ter, thans artikel 6, werd aangenomen. Het betreft een bepaling tot wijziging van de wet betreffende de rechtelijke inrichting. De bestaande kolom wordt vervangen door de nieuwe lijst zoals vermeld op bladzijde 6, waarbij de toegevoegde substituten-procureurs des Konings per rechtsgebied worden vermeld.

Het aanvankelijke artikel 5, thans artikel 7, bepaalt de datum van inwerkingtreding van dit wetsontwerp.

Overeenkomstig het Reglement werden de geamendeerde teksten aan een tweede lezing onderworpen tijdens de vergadering van 10 februari waar voornamelijk nog een aantal tekstuele en technische aanpassingen werden aangebracht.

Tot besluit kan ik u meedelen dat de commissie het geamendeerde en verbeterde wetsontwerp heeft aangenomen met 9 stemmen voor en 6 onthoudingen. Het toegevoegde wetsvoorstel nr. 40 werd bijgevolg vervallen verklaard. Het verbeterde en geamendeerde wetsontwerp nr. 2 werd eveneens aangenomen met 9 stemmen voor en 6 onthoudingen. Het verslag werd goedgekeurd met 9 stemmen voor en 5 onthoudingen.

De **voorzitter** : Ik dank de rapporteur voor zijn degelijk verslag.

Le rapport intégral de la séance plénière de hier avec résumé dans l'autre langue a été distribué sur tous les bancs.

Guy Hove

Dames en heren, u weet wellicht dat momenteel wordt gewerkt aan een snellere verschijning van de Handelingen. De dag na de vergadering kunt u beschikken over een proefdruk.

Collega's, voor de algemene bespreking van vandaag werden vijftientig sprekers ingeschreven.

Vingt-cinq collègues se sont inscrits dans le débat général. Comme toujours, je fais une proposition pour les dix premiers.

De sprekerslijst zal worden rondgedeeld.

Nous commençons une première série avec laquelle je ne crois pas que nous ayons fini ce matin. Je passe la parole à M. Van Parys, représentant de la principale opposition.

De heer **Tony Van Parys** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het zal bijzonder moeilijk zijn de spreektijd van 30 minuten te respecteren. Ik vraag mij trouwens af of terzake wel limieten kunnen worden ingevoerd.

De **voorzitter** : In principe wel, mijnheer Van Parys.

De heer **Tony Van Parys** (CVP) : Dan zal ik maar meteen beginnen, mijnheer de voorzitter, want mijn tijd begint te lopen.

Eerst en vooral wens ik de rapporteur te danken voor het verslag dat hij in moeilijke omstandigheden moest opstellen. Ik wens eveneens een woord van dank te richten tot de diensten die in belangrijke mate bijdroegen tot het goede verloop van de werkzaamheden.

Het was niet eenvoudig werken en later in mijn betoog, mijnheer de minister, zal ik terugkomen op de moeilijke omstandigheden waarin dit belangrijk ontwerp moest worden behandeld.

De CVP-Kamerfractie is een overtuigd voorstander van het snelrecht. Wij moeten inderdaad een efficiënt instrument creëren om de straatcriminaliteit aan te pakken omdat bij een groot deel van de bevolking een gevoel van straffeloosheid heerst ten opzichte van de straatcriminaliteit. Deze indruk van straffeloosheid ondermijnt het vertrouwen van de bevolking in de instellingen in het algemeen en in justitie in het bijzonder, waardoor een vertrouwensbreuk dreigt te ontstaan tussen de burger en de overheid.

De mensen krijgen steeds meer de indruk dat er niet wordt gereageerd op straatcriminaliteit en dat zorgt voor een intense impact op het maatschappelijk gebeuren. In

dat verband is het voldoende - en dat werd de jongste tijd al veel gedaan - eens te spreken met slachtoffers van allerlei vormen van straatcriminaliteit, zoals aanrandingen, vandalisme, geweldplegingen, diefstallen en dergelijke.

Wij zijn overtuigd voorstander van het snelrecht als reactie op de straatcriminaliteit. De analyse van sommige magistraten en advocaten, die verklaarden dat op deze wijze een bepaalde vorm van criminaliteit wordt gestigmatiseerd, delen wij niet. We vinden het belangrijk om prioritair te investeren in mensen en middelen om deze straatcriminaliteit aan te pakken. Op deze manier moeten wij die indruk van straffeloosheid kunnen wegnemen. Wij waren dan ook zeer overtuigde voorstanders van de inschrijving van het snelrecht in het Octopus-akkoord. Wij lagen trouwens mee aan de basis van dat akkoord. Wij vonden het een belangrijk element om, na de Witte Mars, de publieke opinie terug vertrouwen te geven in de overheid en de rechtstaat.

Mijnheer de minister, wij zijn erg verwonderd en ontgoocheld dat u ons, in het kader van het Octopus-akkoord, niet hebt uitgenodigd om deel te nemen aan de besprekingen in voorbereiding van het ontwerp van het snelrecht. Wij hebben daar geen enkele uitnodiging voor ontvangen. U hebt ons links laten liggen. Wij betreuren dit, mijnheer de minister, zeker in het licht van wat gisteren in verband met het Octopus-overleg werd gezegd. U hebt ons uitgesloten in deze materie, mijnheer de minister. U hebt ons niet uitgenodigd, terwijl u perfect wist dat de CVP-fractie een bondgenoot van u kon zijn voor de uitwerking van een efficiënt en effectief snelrecht. U hebt op deze wijze een bondgenoot verloren. Wij hebben u dikwijls het aanbod gedaan in de verschillende fasen die tot de totstandkoming van dit wetsontwerp hebben geleid. Wij betreuren dit ten eerste. Door samenwerking hadden wij een ruime consensus kunnen bereiken over een effectief snelrecht dat de straatcriminaliteit daadwerkelijk zou hebben aangekund.

Ik wil nu de analyse maken van het ontwerp zoals het vandaag voorligt. Het ontwerp zal ons helaas niet in staat stellen op een efficiënte manier de straatcriminaliteit aan te pakken. Daarom vinden wij het zo spijtig dat u ons de gelegenheid niet hebt gegeven om dit tijdens de voorbereiding van het ontwerp te doen. Op dat ogenblik wilden wij u reeds zeggen dat het huidige ontwerp van snelrecht een snelle aanpak van de straatcriminaliteit helaas niet toelaat. Dat heeft hoofdzakelijk twee oorzaken.

Ten eerste, dit snelrecht zal niet kunnen worden toegepast bij gewelddelicten op personen. Men heeft immers geopteerd voor een snelrecht met vrijheidsberoving; dit betekent dat het toepasselijk is op misdrijven met gevangenisstraffen van meer dan 1 jaar. Daarom zullen de belangrijkste gewelddelicten op personen, met name de opzettelijke slagen en verwondingen, niet onder de toe-

Tony Van Parys

passing van deze wet vallen. Opzettelijke slagen en verwondingen zijn strafbaar met een gevangenisstraf van 6 maanden. Dat betekent dat wij dit snelrecht niet zullen kunnen gebruiken wanneer er gewelddaden op personen gebeuren. Ik denk aan aangevallen bejaarde mensen of mensen die naar aanleiding van het voetbalgeweld kwetsuren oplopen, de mensen van de ordediensten bijvoorbeeld.

Dit is bijzonder spijtig omdat het opzet van het voorliggende ontwerp precies dit soort criminaliteit wil bestrijden.

Minister **Marc Verwilghen** : Mijnheer de voorzitter, het is volkomen onaanvaardbaar dat een gewezen minister van Justitie vanop de tribune verkondigt dat deze vormen van geweld niet onder de procedure van onmiddellijke verschijning vallen. Slagen en verwondingen die door hooligans worden toegebracht aan politiemensen worden gelijkgesteld aan weerspanning en ressorteren altijd onder de toepassing van de onmiddellijke verschijning.

Wat de enkelvoudige slagen en verwondingen betreft, is het correct dat die niet onder de toepassing van de procedure onmiddellijke verschijning vallen. Ze kunnen wel in snelrecht worden behandeld in de procedure op proces-verbaal. Ik daag de gewezen minister van Justitie uit me aan te tonen hoeveel van die zaken worden behandeld door de parketten. Al deze zaken worden systematisch geseponeerd en komen nooit in een procedure van onmiddellijke verschijning terecht.

De heer **Tony Van Parys** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, als opzettelijke slagen en verwondingen niet worden vervolgd, zitten we met een fundamenteel probleem. Mijnheer de minister, u weet perfect dat uit de evaluatie die werd gemaakt van de verschijning op proces-verbaal is gebleken dat 12% van de zaken onder het huidige snelrecht vallen. Uw bewering is volkomen onjuist en wordt tegengesproken door de evaluatie.

Ik herinner u aan artikel 398 inzake de opzettelijke slagen en verwondingen die strafbaar zijn met een gevangenisstraf van 1 maand tot 1 jaar. Degene die bij nacht en ontij een oude man of vrouw op straat aanrandt en slagen toedient, zal niet met de procedure van het snelrecht kunnen worden vervolgd.

De heer **Hugo Coveliers** (VLD) : Mijnheer de voorzitter, ik ben geen gewezen minister en wellicht ook geen toekomstig minister van Justitie. Ik ben slechts een gewoon jurist. Men heeft mij altijd geleerd dat nacht en ontij een verzwarende omstandigheid is en de gevangenisstraf meer dan 1 jaar bedraagt. Dit is belangrijk omdat elke verzwarende omstandigheid ertoe leidt dat geweld wel kan worden vervolgd met de onmiddellijke verschijning.

De heer **Tony Van Parys** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, ik herhaal dat opzettelijke slagen en verwondingen niet onder het snelrecht vallen. Kwetsuren die in welke omstandigheid ook worden aangebracht, zullen niet kunnen worden beteugeld met het snelrecht.

Een tweede belangrijk argument waarom het snelrecht niet zal kunnen worden toegepast op de straatcriminaliteit in het algemeen, heeft betrekking op de beperking van de toepassing van deze wet tot de voetbalsteden. De minister van Justitie heeft geopteerd voor een fasering en heeft voor de toepassing van het snelrecht alleen mensen en middelen ter beschikking gesteld op die plaatsen waar Euro 2000 plaatsvindt. Dit betekent dat straatcriminaliteit alleen met snelrecht zal kunnen worden beteugeld op plaatsen waar Euro 2000 plaatsvindt. Als zich in Gent of Kortrijk bepaalde incidenten voordoen, zullen we niet over het instrument van snelrecht kunnen beschikken.

Zelfs ten aanzien van het voetbalgeweld is het duidelijk dat het niet noodzakelijk in de voetbalsteden is dat er zich incidenten voordoen. Als men van Duitsland onderweg is naar de wedstrijd in Charleroi en als men op de trein in Aarlen incidenten uitlokt, volstaat het om vast te stellen dat er in dat arrondissement geen kamer voor snelrecht is. Het snelrecht zal daar niet toegepast kunnen worden. Hetzelfde probleem rijst als er incidenten zijn met Engelse supporters in het station van Gent-Sint-Pieters. Daar zullen wij ook niet over het snelrecht kunnen beschikken.

Het is bijzonder spijtig dat men geopteerd heeft voor een snelrecht dat uitsluitend is toegespitst op het voetbalgeweld en Euro 2000. Het snelrecht staat is dus niet bedoeld voor de bestrijding van de straatcriminaliteit in het algemeen.

De minister van Justitie is er niet in geslaagd om middelen ter beschikking te krijgen op plaatsen waar niet zal gevoetbald worden. Dit is een fundamentele kritiek mijnheer de minister, die ik u graag zou horen weerleggen. De tekst van de wet maakt u dit echter niet mogelijk.

Minister **Marc Verwilghen** : Collega Van Parys, ik heb dit ook formeel weerlegd in de werkzaamheden van de commissie voor de Justitie. Het is een gefaseerde invulling. Dit betekent niet dat de andere gerechtelijke arrondissementen daar ondertussen geen gebruik van kunnen maken. In de periode van een maand waarin het voetbalfeest plaatsvindt, zal iedereen in de politionele en gerechtelijke wereld stand-by moeten zijn. Men zal dus zeker kunnen optreden op basis van de procedure van de onmiddellijke verschijning.

Daarnaast weet u zeer goed dat, aan de hand van de elementen die ik heb naar voren gebracht, het de regering menens is om ook de tweede fase in te vullen. De

Marc Verwilghen

regering heeft middelen uitgetrokken om die tweede fase in te vullen. Zij wil echter ook een evaluatie maken van de tussentijdse toestand in de vijf arrondissementen die het eerst worden bediend.

Het is trouwens niet de eerste keer dat er gefaseerd wordt gewerkt. U had ook in fases voorzien in de Franchimont-wetgeving. U kan dus niet zeggen dat dit niet in alle gerechtelijke arrondissementen is ingevoerd geweest.

De heer **Geert Bourgeois** (VU&ID) : Mijnheer de voorzitter, ik onderschrijf volledig wat collega Van Parys zegt inzake de bedoeling om de straatcriminaliteit daadwerkelijk aan te pakken. Een van de gebreken van het ontwerp is dat de ondergrens gelegd is op een jaar hoofdgevangenisstraf. U kan dan discussiëren over verzwarende omstandigheden.

Collega Van Parys, u zegt dat het een gelegenheidswet is, die in de eerste fase alleen op voetbalgeweld gericht is. U werpt de vraag op of we hier niet veel vroeger mee hadden moeten starten. Ik heb u hierover in 1998 over geïnterpelleerd. Toen was u nog van mening dat er geen uitgebreider wettenarsenaal noodzakelijk was. De Volksunie heeft dit probleem als eerste aangekaart. Wij hebben hierover een wetsvoorstel ingediend. Op 8 maart 1999 antwoordde u mij letterlijk dat een uitgebreider wettenarsenaal u niet noodzakelijk leek. Ik ben blij dat u nu ook samen met uw fractie van de noodzaak overtuigd bent. Ik onderschrijf wel uw kritiek inzake de middelen.

Mijnheer de minister, als we horen dat in deze procedure assisenprocedures en verschijningen onder aanhouding zo weinig mogelijk aan bod mogen komen, vraag ik mij af waar we naartoe gaan. Moet het hele gerecht ondergeschikt gemaakt worden aan wat een voetbalfeest heet ? U bent hier te laat en de middelen zullen niet meer op tijd inzetbaar zijn voor het bedoelde voetbalfeest.

Ik onderschrijf de kritiek van collega Van Parys als hij zegt dat gefaseerd werken niet efficiënt is. U kan geen wet invoeren die slechts op bepaalde delen van het grondgebied van toepassing is.

De **voorzitter** : Collega's, de heer Van Parys heeft nog steeds het woord. Mocht iemand de minister een vraag willen stellen, dan zal hij die natuurlijk beantwoorden.

De heer **Tony Van Parys** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, ik heb er geen problemen mee dat men mij af en toe eens onderbreekt. Het kan het debat alleen maar ten goede komen. Het is belangrijk dat wij inzicht verwerven.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, men kan niet ontkennen dat het snelrecht, zoals het hier wordt voorgesteld, niet van toepassing is op slagen en verwondingen. Ook kan het, bij gebreke aan de nodige mensen, niet worden toegepast op de plaatsen waar geen voetbal wordt gespeeld.

Mijnheer de minister, u hebt natuurlijk gelijk dat in theorie het snelrecht ook elders kan worden toegepast. Dat zal dan wel ten koste zijn van andere zaken en dit zal leiden tot een ongelijke behandeling. In het ene arrondissement, dat een Kamer voor snelrecht zal hebben omdat daar toevallig voetbal wordt gespeeld, zullen de slachtoffers van straatcriminaliteit vrij snel tot een behandeling van hun dossier kunnen komen. In het andere arrondissement, waar toevallig geen voetbal wordt gespeeld, zal dit niet kunnen omdat daar geen Kamers voor snelrecht zullen worden opgericht, tenzij dit gaat ten koste van de normale afhandeling van de dossiers, waardoor daar de gerechtelijke achterstand zal toenemen. Dit is evenwel totaal onverantwoord. Trouwens, het is heel irrelevant, want er ontstaat een ongelijke behandeling.

De vraag rijst of dit element van de wet de toetsing aan het gelijkheidsbeginsel zou weerstaan. Ik ben er niet van overtuigd, en dat zal op een bepaald ogenblik blijken.

In een geest van constructieve oppositie - ondanks het weren van mijn partij uit het Octopus-overleg over het snelrecht - heeft de CVP een amendement ingediend om het snelrecht mogelijk te maken op gewelddelicten op personen, met andere woorden op het misdrijf opzettelijke slagen en verwondingen. De onderliggende bedoeling is via dit amendement het snelrecht ook mogelijk te maken in andere arrondissementen dan waar er wordt gevoetbald. Dit amendement voorziet erin dat wij het huidige snelrecht, met de verschijning op proces-verbaal, incorporeren in het huidige ontwerp, precies met de bedoeling ook voor misdrijven met een gevangenisstraf van minder dan één jaar de korte behandelingstermijn te bekomen die in het ontwerp is vastgelegd. Met dit amendement kan worden bekomen dat het misdrijf van opzettelijke slagen en verwondingen binnen een termijn van 15 dagen kan worden behandeld.

Dit amendement had het voordeel dat op die manier het snelrecht kan worden ontkoppeld van de vrijheidsberoving, waardoor wij een snelle behandeling mogelijk maakten, niet alleen voor de misdrijven met een gevangenisstraf van minder dan één jaar, maar waarmee ook de mogelijkheid wordt gecreëerd om voor misdrijven met een gevangenisstraf van meer dan een jaar het instrument om op proces-verbaal te verschijnen mogelijk te maken. Dit zou hebben betekend dat op deze wijze het parket en het openbaar ministerie een brede waaier van mogelijkheden werd geboden om te reageren op de straatcriminaliteit, omwille van de maatschappelijke relevantie en het maatschappelijk nadeel dat de feiten opleverden. Dit is volgens ons een heel belangrijk instrument. Op die wijze komen wij tegemoet aan de kritiek die door velen werd geuit ten aanzien van het ontwerp.

Trouwens, wij hebben in de commissie vastgesteld dat dit amendement een ruime consensus kreeg. Zowel de heer Coveliers als de minister zelf vonden inderdaad dat het

Tony Van Parys

amendement een toegevoegde waarde was voor het ontwerp. Tot onze grote verbazing evenwel moesten wij vaststellen dat men er nu niet over wou praten omdat er thans geen ruimte voor is. Er werd voorgesteld dat wij terzake een wetsvoorstel zouden indienen.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, zo kom ik tot de wijze waarop dit ontwerp moest worden besproken in de commissie voor de Justitie van de Kamer.

Stel u voor dat wij bij de bespreking van een amendement op een belangrijk ontwerp te horen krijgen dat het niet het juiste moment is om daarover te spreken en dat we dit op een ander ogenblik moeten doen. Wanneer moet dan ten gronde over een wetsontwerp worden gedebatteerd? Wanneer moeten de visies met elkaar worden geconfronteerd als dat niet mogelijk is op het ogenblik dat het wetsontwerp in de commissie wordt behandeld? Dat was het probleem bij de behandeling van dit wetsontwerp: het werd onder invloed van de regering met een grote snelheid door het Parlement gejaagd waardoor elke bespreking ten gronde onmogelijk werd gemaakt. Bovendien waren wij reeds eerder uit het Octopus-overleg geweerd zodat we niet aanwezig waren bij het ontstaan van de tekst. De wijze waarop de Conferentie van de voorzitters de commissie een tempo heeft opgelegd, is niet behoorlijk en werd vooral ingegeven door de belangen van de meerderheid om dit ontwerp zo snel mogelijk goed te keuren uit vrees dat door een lange bespreking de discussies binnen de meerderheid aan het licht zouden komen.

Een tweede reden waarom ons amendement, dat ertoe strekte ook de geweldsdelicten tegen personen met een snelrechtprocedure te beslechten, werd geweerd, is het veto van de Parti Socialiste. De opmerking van de heer Giet dat zijn fractie het niet met dit amendement eens was volstond voor de minister van Justitie om zijn steun voor het amendement in te trekken. Dit is de rode draad doorheen de bespreking van dit wetsontwerp: er werd slechts toegelaten wat door de PS werd geduld. Dit wordt ook aangetoond door het incident rond het veiligheidsplan. De minister had gezegd dat hij dat plan zou voorstellen in de commissie voor de Justitie. Blijkbaar mag overal over dit plan worden gedebatteerd behalve in het Parlement en dit enkel en alleen omdat de voorzitter van de Parti Socialiste van oordeel is dat dit niet kan. Op deze wijze is de bespreking van dit ontwerp moeten verlopen.

In de loop van de besprekingen werden we geconfronteerd met een nieuw dictaat van de PS, dat mogelijk ervoor zal zorgen dat het snelrecht op het terrein zal falen. Krachtens de voorliggende tekst hoeft de advocaat van de verdachte op de zitting alleen maar te vragen dat de zaak naar een kamer met drie rechters wordt verzonden om aan het snelrecht te ontsnappen. Concreet houdt

dit het volgende in. De feiten doen zich voor. Na zeven dagen moet de zaak door de rechtbank worden behandeld. De advocaat van de verdachte vraagt een verwijzing naar een kamer met drie rechters. Hierdoor moet de zaak worden uitgesteld. Dit betekent dat de verdachte moet worden vrijgelaten en de normale proceduretermijnen beginnen te lopen. We hebben de minister erop gewezen dat een simpele advocatentruc volstond om het snelrecht onmogelijk te maken. Hij heeft dit uiteraard begrepen. We hebben dan een amendement ingediend dat bepaalde dat de vraag om de zaak door een kamer van drie rechters te laten behandelen vooraf moet worden gesteld, al dan niet aan de procureur, op het ogenblik dat de verdachte door de onderzoeksrechter moet worden gehoord. Hierdoor kon het uitstel worden voorkomen.

Dat was interessant omdat op deze wijze de truc van de advocaat die de behandeling met drie rechters vraagt, onmogelijk werd. Wat gebeurde er dan, want de geschiedenis herhaalt zich en ik vrees dat ze zich nog vaak zal herhalen. Mijnheer Giet liet weten dat hij het daarmee niet eens was. Een enkele vingerknip was voldoende om de minister ertoe te bewegen het amendement dat hij in dat opzicht zelf namens de regering had ingediend, terug te trekken. In de geest van een constructieve oppositie hebben wij dat amendement dan opnieuw ingediend. We moesten echter vaststellen dat hetzelfde amendement, dat voordien de steun van de regering genoot, nu door de invloed van de heer Giet door de meerderheid werd verworpen. De onderliggende bedoeling was wel degelijk het snelrecht onmogelijk maken. De heer Giet, die zelf advocaat is, weet natuurlijk ook dat het in het Waalse landsgedeelte voldoende zal zijn om op de zitting een kamer met drie rechters te vragen om te verkrijgen dat de verdachte wordt vrijgelaten en dat de normale termijnen zullen spelen, in de plaats van de korte termijnen die in het snelrecht zijn opgenomen. Zo kan het snelrecht op een eenvoudige wijze worden omzeild en de minister wist dat.

Ik begrijp natuurlijk dat wij een snelrecht zullen hebben dat in de praktijk niet toepasbaar zal zijn en ik begrijp dan ook waarom de PS daarmee uiteindelijk akkoord kan gaan. Zij beseffen immers maar al te goed wat de mogelijkheden zijn. Zij hebben de essentie van het snelrecht ondergraven.

We hebben op de valreep nog een ander probleem ontdekt. Men heeft zelfs een poging gedaan om het snelrecht te onttrekken aan drugsdelicten, aan sociale conflicten en ordeverstoring. De regering was van plan het snelrecht op een ongrondwettelijke manier onmogelijk te maken voor drugsdelicten en verstoring van de openbare orde. Zij deed dat op een dubbele manier. Voor de eerste verwijz ik naar de Memorie van Toelichting: "In het licht van hetgeen voorafgaat, is de nieuwe procedure

Tony Van Parys

geen rechtsmiddel dat nuttig kan worden gehanteerd om een standpunt in te nemen in het kader van openbare betogingen of van ordeverstoringen als gevolg van maatschappelijk onbehagen. In dergelijke situaties ontbreekt het immers aan de nodige sereniteit om misdrijven die eventueel worden gepleegd naar aanleiding van de uitoefening van de grondwettelijke gewaarborgde vrijheden in het juiste perspectief te beschouwen."

Als gevolg daarvan zou het snelrecht niet van toepassing zijn voor openbare betogingen en ordeverstoringen als gevolg van maatschappelijk onbehagen. Ik nodig u uit na te denken over de draagwijdte van deze kwalificatie. Om het even welke vorm van hooliganisme zal kunnen worden gekwalificeerd als een ordeverstoring als gevolg van het maatschappelijk onbehagen. Het snelrecht zal bijvoorbeeld dus ook niet van toepassing zijn voor feiten die toegeschreven werden aan de omgeving van d'Orazio.

Men heeft gepoogd deze misdrijven aan de toepassing van het snelrecht te onttrekken. Niet alleen via de memorie van toelichting, maar ook via de verslaggeving van de Ministerraad heeft men geprobeerd het toepassingsgebied van de wet te wijzigen. Ik citeer: "Tijdens de bespreking in het Parlement zal de minister van Justitie preciseren dat hij in overleg met het college van procureurs-generaal de nodige richtlijnen zal uitvaardigen om sociale conflicten en zaken die te maken hebben met het gebruik van soft drugs, uit te sluiten van het toepassingsgebied van het voorontwerp." Wij hebben de minister van Justitie erop gewezen dat het toepassingsgebied van de wet niet mag worden gewijzigd door middel van een memorie van toelichting of een verslag van de Ministerraad. Een minister van Justitie moet de behoeder zijn van de rechtsstaat, "le garde des seaux", hij moet erover waken dat recht en wet overheersen. Gelukkig heeft de minister dit ingezien. Hij heeft dan ook verklaard dat alleen de wet geldt en niet wat in de memorie van toelichting of in het verslag van de Ministerraad staat.

Minister Marc Verwilghen: Mijnheer de voorzitter, de heer Van Parys zegt dat advocaten verstandige mensen zijn. Ik veronderstel dat hijzelf tot deze categorie van mensen behoort. Ik wil mij hierover niet uitlaten, maar moet er wel op wijzen dat de zaken hier totaal foutief worden voorgesteld. Bovendien baseert de heer Van Parys zijn beweringen op een notificatie van de Ministerraad. Deze vaststelling bewijst dat de loyaleit van sommige instanties die notificaties in hun bezit krijgen, in twijfel moet worden getrokken. Ik heb het hier uiteraard niet over de Ministerraad, maar over andere instanties.

Uiteraard citeert men graag uit dergelijke documenten om een bewering te staven. Ik heb altijd duidelijk onderstreept dat het de wet is die telt. Een memorie van toelichting of een notificatie van de Ministerraad heeft tot nader order nog altijd geen kracht van wet.

Ik kom tot de essentie van de twee opmerkingen. De heer Van Parys citeert onvolledig. Wat tussen haakjes staat, vermeldt hij niet. In de nota is sprake van conflicten die een uiting zijn van maatschappelijk onbehagen. Volgens de heer Van Parys gaat het om hooliganisme. De tekst luidt: "bijvoorbeeld in het kader van sociale of syndicale conflicten". Deze opmerking werd aan de tekst toegevoegd omdat de Raad van State heeft geoordeeld dat het in bepaalde omstandigheden om grondwettelijk gewaarborgde rechten gaat, waarbij de sereniteit vaak zoek is.

Mijn reactie op de tweede opmerking is nog veel fundamenteeler en toont de perversiteit van de opmerking aan. Men wil doen uitschijnen dat de drugsdelicten buiten de toepassing van de procedure van de onmiddellijke verschijning vallen. Deze misdrijven worden thans behandeld volgens een richtlijn die in 1998 door de heer Van Parys is uitgevaardigd toen hij minister van Justitie was. Hoewel wij van oordeel zijn dat de drugsrichtlijn moet worden geëvalueerd en aangepast, blijft zij voorlopig van toepassing. Dit is volkomen in overeenstemming met artikel 146ter van het Gerechtelijk Wetboek, dat handelt over het strafbeleid.

Het ligt natuurlijk niet in onze bedoeling, mijnheer de voorzitter, degenen die drugs misdrijven begaan of drugs verdelen, aan de onmiddellijke verschijning te laten ontsnappen. Het is dat wat men nu het Parlement probeert voor te houden. Dit is volstrekt onjuist en ik heb dat ook aan collega Van Parys gezegd. Ik kan echter aannemen dat men in een openbare vergadering probeert om met deze voorstellingswijze het voorliggend ontwerp van zijn essentie te ontdoen.

De voorzitter: De heer Van Parys heeft het woord. Wegens de vele onderbrekingen krijgt u vijf minuten extra spreektijd, mijnheer Van Parys, maar ik dring er toch op aan dat u uw uiteenzetting zou beëindigen.

De heer Tony Van Parys (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik zie mij verplicht te reageren op wat de minister heeft gezegd. Het verwondert mij zeer, mijnheer de minister, dat u hier uithaalt naar het feit dat wij in het bezit zijn van een verslag van de Ministerraad. Ik dacht dat, in het kader van de transparantie die deze regering en de paars-groene meerderheid met zo veel woorden prediken, het toch evident was dat wij kunnen beschikken over een officieel document! Ik daag u uit, leden van de Kamer, om mij daarin tegen te spreken. Het gaat hier toch om een officieel document, met name het verslag van de Ministerraad? Wat is hier het probleem?

Is het een probleem dat de CVP-fractie in het bezit is van een officieel document of is het een probleem, mijnheer de minister, dat men in een verslag van de Ministerraad probeert het toepassingsgebied van de wet te wijzigen?

Tony Van Parys

U verwijst naar de richtlijn inzake softdrugs. Het gaat hier helemaal niet over het leggen van prioriteiten. U zegt en ik citeer "zaken die te maken hebben met het gebruik van softdrugs uit te sluiten uit het toepassingsgebied van het voorontwerp". Men wou dus en dat wil ik hier in alle toonaarden aanklagen, enerzijds, via de memorie van toelichting en, anderzijds, via een verslag van de Ministerraad, het toepassingsgebied van de wet wijzigen.

Mijnheer de minister, wanneer u het woord perversiteit gebruikt, dan zou ik daarop moeten repliceren, maar ik neem deze woorden helemaal niet graag in de mond en ik weiger dit dus ook te doen.

Wat is de reden van bestaan, collega's, van deze memorie van toelichting en van het verslag van de Ministerraad? Zij vormden de "garantie" gevraagd door de PS en de groenen om met dit ontwerp akkoord te gaan, want men had gezegd dat dit wetsontwerp niet van toepassing zou zijn op sociale conflicten en ordeverstoringen. Wij hebben dit reeds gehoord bij de bespreking van het wetsontwerp op de criminele organisaties, waar de groenen hadden gevraagd het snelrecht niet toe te passen op het gebruik van softdrugs, noch voor zaken die daarmee te maken hebben.

Dit is de reden van de inlassing van deze bepaling en men is zo ver gegaan dat men, bij wijze van politiek compromis, via de memorie van toelichting en via het verslag van de Ministerraad, geprobeerd heeft de wet te wijzigen. Wij prijzen ons gelukkig dat wij, met de CVP-fractie, deze constructie hebben doorprikt en op deze wijze een verkrachting van de basis van de wettelijke normen hebben kunnen voorkomen.

De PS en de groenen zijn dus verwittigd. De minister heeft nog eens bevestigd het is de wet, en alleen de wet die telt. De voorzitter van de commissie heeft dit trouwens bevestigd, dat is evident. Dit betekent dus dat, wanneer de PS, Agalev en Ecolo dit wetsontwerp goedkeuren, zij weten of zouden moeten weten dat het snelrecht van toepassing zal zijn op alle zaken die te maken hebben met het gebruik van drugs en softdrugs en dat ook bij ordeverstoringen en sociale conflicten het snelrecht van toepassing zal zijn. Dit verheugt ons, maar zij zullen er vermoedelijk niet zo zeer over verheugd zijn.

De voorzitter : Mijnheer Van Parys, mag ik u vragen om af te ronden? Ik heb u ongeveer tien minuten extra spreektijd gegeven voor de interessante onderbrekingen.

De heer Tony Van Parys (CVP) : Mijnheer de voorzitter, het gaat niet alleen om de onderbrekingen op zich. Ze vergen ook een onderbreking van de redenering en een reactie. In de commissie hebben wij niet de gelegenheid gehad om ten gronde te debatteren over dit wetsontwerp. Men heeft ons dat geweigerd. U draagt daar zelf een

bepaalde verantwoordelijkheid in door een tempo op te leggen waardoor wij alleen de vele onzorgvuldigheden konden corrigeren. U zult mij het recht niet ontfemen om bij deze gelegenheid te zeggen wat wij aan het doen zijn.

De voorzitter : Natuurlijk niet. Als uw fractievoorzitter zegt dat andere sprekers van uw fractie het wat korter zullen houden, heb ik hier geen probleem mee.

De heer Marc Van Peel (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw Creyf zegt mij dat ze graag bereid is om een deel van haar spreektijd af te staan aan de heer Van Parys.

De voorzitter : Mijnheer de fractievoorzitter, ik volg uw gedachtegang. Mijnheer Van Parys, ik merk echter op dat overdaad schaadt, in gelijk welk geval en dus ook met betrekking tot tijd.

De heer Tony Van Parys (CVP) : Mijnheer de voorzitter, ik laat de appreciatie aan u over.

Toen in de loop van de besprekingen bleek dat de ondeugdelijke pogingen van de minister van Justitie om de wet te omzeilen met een verslag van de Ministerraad en de memorie van toelichting niet slaagden, bleek dat Ecolo-Agalev en de PS in moeilijkheden kwamen. Daarom lezen wij vandaag in La Libre Belgique dat dit ontwerp, volgens vice-eerste minister Onkelinx, wordt ingeschreven aan de passiefzijde van de werking van deze regering. Er staat ons nog wat te wachten als wij weten dat zij er al in geslaagd zijn om via de procedure te bekomen dat het snelrecht in de realiteit niet zal kunnen worden toegepast. Dat hebben ze reeds bekomen en nu zeggen ze nog eens "ça s'inscrit au passif du gouvernement". Dat is de eenheid in verscheidenheid ten aanzien van dit ontwerp vanwege de meerderheid.

Ten behoeve van Ecolo-Agalev wil ik nog even verwijzen naar hoe Eddy Boutmans over het snelrecht denkt. Toen hij nog niet in de regering zat maar een zeer actief advocaat was bij de balie te Antwerpen verscheen in de nieuwsbrief van de Liga voor de Rechten van de Mens een artikel onder de titel "Eddy Boutmans : Snel recht is een recht, snelrecht ruikt naar onrecht". Ik wijs u op de visie van Ecolo-Agalev op dit wetsontwerp. Mijnheer de minister, dat weerspiegelt zich in dit wetsontwerp dat van zijn essentie is ontdaan. Het zal ons niet de mogelijkheid geven om te doen wat we willen en zouden moeten doen, namelijk de straatcriminaliteit bestrijden.

Door de regeling van de werkzaamheden konden wij ons amendement niet bespreken. Wij hadden ons amendement aangepast aan twee fundamentele opmerkingen van de minister. Zelfs toen, op het ogenblik dat het voldeed aan zijn inzichten, wou men het niet bespreken. Wat hebben wij dan wel gedaan? Wij hebben meer dan

Tony Van Parys

honderd onzorgvuldigheden uit de tekst moeten halen. Ik breng hulde aan de voorzitter van de commissie voor de Justitie die ervoor heeft gezorgd dat wij vandaag omwille van de tekst legistiek gezien niet moet blozen.

De voorzitter van de commissie voor de Justitie heeft zich de hoedanigheid aangemeten van kabinetschef van de minister van Justitie. Hij is permanent in de bres gesprongen en hij heeft het ene wetsontwerp volledig herschreven en op het andere wetsontwerp 47 correcties aangebracht. Ik wil hulde brengen aan de voorzitter van de commissie omdat ik ervan overtuigd ben dat wij goede wetgevende teksten moeten maken. Het is ongehoord dat wij alleen in de commissie de gelegenheid kregen om de onzorgvuldigheden uit de tekst te halen. Het ging om meer dan 100 onzorgvuldigheden, wijzigingen, aanpassingen en amendementen op dertien artikelen.

Wij hebben de wet-Franchimont geëvalueerd en daaruit is gebleken dat deze wet uitstekend werkt. De minister heeft zelfs gezegd dat er geen bijkomende mensen en middelen nodig zijn. Dit alles om u een beeld te geven van de kwaliteit van deze wetgeving. Sommigen uit de toenmalige oppositie waren dit wetsontwerp trouwens niet echt ongenegen.

Het is te danken aan het door de voorzitter van de commissie opgelegde tempo dat wij onze werkzaamheden zo vlug hebben kunnen afronden. Maar zelfs dat volstond niet. Tijdens de lezing van het verslag hebben wij moeten vaststellen dat er minstens een duidelijke incoherentie terug te vinden is in de tekst. Mijnheer de voorzitter, dat is het gevolg van de manier waarop wij hebben moeten werken.

Collega's van de meerderheid, u moet uw verantwoordelijkheid nemen voor deze duidelijke incoherentie. U zult een amendement moeten goedkeuren, wilt u deze incoherentie wegwerken tenzij u geen greintje geeft om de kwaliteit van de wetgeving. Als u in de plenaire vergadering dit amendement goedkeurt, betekent dit dat de eindstemming vandaag, morgen of overmorgen niet mogelijk zal zijn. Ik herhaal, 100 onzorgvuldigheden en dan moeten we in de beleidsnota van de minister van Justitie lezen dat wij de juridische kwaliteit van onze wetgeving moeten verbeteren !

Dit snelrecht wordt een mislukking. Dit snelrecht wordt een flop. Ten eerste, het zal niet kunnen worden toegepast op verschillende vormen van straatcriminaliteit. Ten tweede, het snelrecht zal niet kunnen worden toegepast op het voetbalgeweld dat zich buiten de voetbalsteden afspeelt. Ten slotte, het snelrecht zal ook niet kunnen worden toegepast om het misdrijf "opzettelijke slagen en verwondingen" te bestraffen als die slagen en verwondingen worden toegebracht aan bijvoorbeeld een bejaarde of de leden van de ordediensten.

Om al deze redenen zal de CVP deze wetsontwerpen niet goedkeuren. Wij zullen evenwel niet tegenstemmen omdat wij opnieuw een duidelijk signaal willen geven dat wij een principieel voorstander blijven van het snelrecht. Maar dan wel een snelrecht dat in staat is de straatcriminaliteit te beteugelen.

Wat zal er gebeuren met deze vorm van snelrecht ? Het zal bij de mensen de illusie wekken dat wij de straatcriminaliteit op die manier aankunnen maar de kater zal groot zijn. Mijnheer de minister, dit wetsontwerp zal als een boemerang in uw gezicht terugkomen. De ontgoocheling zal groot zijn en de mensen zullen opnieuw hun vertrouwen in de rechtstaat, het Parlement en de overheid kwijt zijn. Dit zal opnieuw de reden zijn voor het uitbrengen van stemmen op extreme partijen.

Wij pleiten voor een snelrecht dat effectief een oplossing biedt voor de problemen die zich in de steden, in de straten, in de wijken en in de buurten voordoen. Het is bijzonder spijtig dat dit snelrecht niet voor die oplossing zal zorgen. Nochtans waren wij op vele momenten heel sterk en heel erg bereid onze positieve bijdrage te leveren om het snelrecht wel efficiënt te maken. Men heeft dit echter niet gewild.

M. Jean-Jacques Viseur (PSC) : Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, vous me permettez d'abord une remarque non à l'égard de la procédure de comparution immédiate mais à l'égard de la procédure parlementaire adoptée. En effet, elle a été trop précipitée, incomplète et incertaine.

D'abord, cette procédure a été précipitée : lorsqu'on touche à un texte de procédure - à plusieurs reprises, notre collègue Giet a cité le professeur Franchimont qui disait que "le droit pénal, c'est le droit des bandits; le droit de la procédure, c'est le droit des honnêtes gens", ce qui est une réalité évidente -, il convient de prendre le temps des consultations, des auditions et de la réflexion. Or, je constate que l'on a limité les auditions, qu'on s'est privé d'avis universitaires, qu'on a balayé complètement les prises de position des spécialistes - je rappelle la tenue d'un colloque de l'ULB qu'on a qualifié de "colloque d'intellectuels", mais heureusement qu'il en existe pour réfléchir au droit - et, sur ce plan, on a manqué l'occasion de ne toucher à des textes comme ceux-là qu'avec la prudence nécessaire.

L'avis du futur organe d'audit permanent, qui vient d'être constitué, n'a même pas été sollicité; pourtant, c'eût été une bonne première pour le Conseil supérieur de la justice que de pouvoir donner un avis sur ce qui aura une incidence sur le fonctionnement de la justice.

La procédure parlementaire a été incomplète. Pour moi, un mystère demeure : au sein de la commission, en 1994, lors d'une première tentative d'élaborer une loi de

Jean-Jacques Viseur

procédure de comparution immédiate, quelques sénateurs ont accompagné le ministre à Paris. Pudiquement, il a été dit "qu'à la suite de cette visite, on a considéré, ministre compris, que la procédure en question n'était pas idéale, qu'elle n'apportait rien". En réalité, les participants, tous groupes confondus, ont été effarés par la manière dont cette justice se rendait, et le ministre a retiré cette partie de son projet.

Une question que je me pose encore et à laquelle aucune réponse claire n'a été apportée est de savoir si, entre 1994 et 2000, les droits de la défense ont été considérés comme accessoires dans notre société démocratique et si ce qui était effrayant en 1994 est devenu ordinaire en 2000. En tout cas, je constate qu'on n'a pas voulu compléter l'information par une nouvelle visite.

Enfin, la procédure a été incertaine : je reste persuadé que, sur le plan technique, il reste beaucoup d'interrogations. Un simple exemple : la cour d'appel a le droit de renvoyer un dossier au procureur général; si le procureur général ne répond pas dans les quinze jours à la demande d'application ou de non application de la nouvelle procédure, il n'y a pas de réponse claire.

La situation sera difficile parce que, la cour ne se prononçant pas, elle laissera pendante, dans un conflit qui devient un règlement de juges ou un conflit de compétences, une décision judiciaire dont appel aura été fait.

M. Fred Erdman (SP) : Monsieur Viseur, si vous analysez les textes, il faut le faire correctement. La procédure suivie par la Cour d'appel est celle utilisée en général. Si elle poursuit la procédure entamée, la Cour doit observer certains délais. Par contre, si la Cour renvoie le dossier au procureur général pour information, elle n'est plus tenue par les délais prévus. La Cour d'appel n'a pas d'autres obligations que de situer le dossier endéans les délais prévus, à savoir quinze jours et un délai de situation de deux jours. Elle doit rendre son arrêt endéans ces délais.

Si, par contre, elle considère que le dossier est incomplet, elle le renvoie au procureur général. On suit alors la procédure normale. Si le détenu est condamné en première instance à la prison ferme, il a la possibilité de demander sa libération à la Cour, comme le prévoit la procédure normale. S'il ne le fait pas, il reste détenu. S'il est libre, il le reste et la procédure continue. Il ne faut donc pas mélanger les genres !

M. Jean-Jacques Viseur (PSC) : Monsieur Erdman, nous avons longuement débattu de tout cela en commission. Ma conviction demeure avec le conseil d'Etat la même en ce qui concerne les principes généraux. On m'a dit que le double degré de juridiction n'était pas un principe général. La France vient de nous donner une

bonne indication à cet égard-là puisqu'elle s'est alignée sur les obligations de l'ensemble des pays européens et a institué le double degré de juridiction au niveau de la Cour d'assises. Mais je reste convaincu que si l'on veut vraiment établir le double degré de juridiction, il faut donner exactement le même pouvoir à la Cour d'appel qu'au tribunal de première instance et que la Cour d'appel puisse considérer qu'il n'y a pas matière à application de la procédure de comparution immédiate. Dans ce cas, s'il n'y a pas mise à néant du jugement, vous prétendez que l'on se retrouvera dans la situation normale. Ce n'est pas mon avis puisqu'un jugement a prévu que cette procédure était applicable. La Cour d'appel ne peut pas dans votre thèse avoir le même rôle que celui qui est assigné au tribunal de première instance, à savoir le renvoi au parquet, non pas pour instruction complémentaire, mais parce que le tribunal estime que cette procédure n'est pas applicable. La jurisprudence nous départagera sans doute, mais les interrogations qui demeurent sur ce plan-là mènent vers une procédure parlementaire incertaine. Après avoir reçu l'avis du Conseil d'Etat, on aurait pu demander à des experts, et notamment à M. Franchimont, qui s'est occupé ces dernières années de réformer toute la procédure pénale, quelle était la bonne interprétation à cet égard. On ne prend jamais assez de précautions lorsqu'il s'agit de la liberté des gens.

J'en viens à présent au contenu du projet. Je ne veux pas tomber dans le piège tendu par les circonstances. On nous dit que tout doit être accéléré et l'on bouscule le Conseil d'Etat comme on veut bousculer le parlement parce qu'en réalité, cette loi répond d'abord aux exigences de l'Euro 2000 et à un besoin des citoyens d'une justice rapide et accélérée. Quiconque s'oppose à ce rythme et dénonce les vices de cette démarche est automatiquement taxé de laxisme. On lui reproche d'empêcher le bon déroulement de l'Euro 2000 et de favoriser le maintien de délais exagérément longs dans le traitement des dossiers.

Je voudrais dire d'emblée que nous ne tomberons pas dans ce piège. Nous sommes tous - c'était d'ailleurs une des conclusions de l'Octopus à propos de la justice - partisans d'une justice rapide, équitable, d'une réponse sociale à un certain nombre de faits qui troublent la société. Un des devoirs de la démocratie est d'apporter cette réponse dans des délais raisonnables.

Ceci dit, le projet tel que déposé ne vise pas cela. Nous sommes en présence d'une loi de circonstance et, chaque fois qu'on agit ainsi, les circonstances passent et la loi est utilisée à d'autres fins. On a évité d'examiner une question fondamentale qui fut d'ailleurs posée plusieurs fois dans l'histoire : la justice immédiate est-elle une bonne justice, fait-elle partie de notre corps de textes démocratiques ou est-elle une dérive, avec les conséquences qu'il faut attacher à ce mot ?

Jean-Jacques Viseur

Je voudrais à cet égard citer un philosophe du droit qui a dit en parlant de la procédure, je cite : "La procédure est l'institutionnalisation de la prudence, l'instauration d'une trêve, le temps de la réflexion qui donne ses chances au doute". Un autre a dit : "La procédure, dans une société démocratique, c'est une machine à ralentir le temps de réponse, à refroidir les élans et les émois. C'est là le rôle civilisateur du droit dans une démocratie".

Je pense que le problème posé d'emblée et finalement considéré par vous comme une donnée acquise n'appelant pas de réponse est de savoir si la justice immédiate - je ne parle pas de la justice rapide - est, dans notre société démocratique - et je suppose que nous sommes ici nombreux à vouloir la défendre -, une réponse adéquate ?

Je vais commencer par une réflexion générale mais d'une banalité affligeante. Nous sommes dans un système qui va s'organiser autour d'une réponse de la société qui, qu'on le veuille ou non, va sociologiquement et en raison du peu de temps dont disposent les magistrats, être essentiellement une réponse qui sera la prison. Si la prison est une réponse parfois nécessaire, elle reste souvent une solution en trompe l'oeil. Aucune société moderne ne peut s'organiser sans prison mais - et nous l'avons tous vu en commission - l'univers carcéral n'est pas un lieu de guérison, il ne met fin ni à la délinquance, ni à la violence. Au contraire, il est bien connu que cette dernière s'y développe.

Je vais prendre un exemple qui a été cité, ce sont les Etats-Unis. On y compte actuellement 1,8 millions de détenus, soit plus de 450 prisonniers par 100 000 habitants. La Belgique qui a 8 500 détenus présente une proportion plus de 5 fois inférieure. Les villes américaines sont-elles plus sûres ? Je pense que la réponse est évidente : les villes américaines ne paraissent pas plus sûres que les nôtres. Comme l'a montré récemment un professeur canadien, des criminologues attribuent la première cause d'un tel taux d'incarcération à un virage dans l'opinion publique et dans le discours répressif.

Pourtant, un détour par l'histoire montre en réalité que les violences quotidiennes ont toujours été nombreuses et posent toujours de gros problèmes. Ce qui a changé, c'est que la population les ressent plus difficilement. Il faut prendre ce phénomène en compte. Les sondages montrent que les Américains sont de plus en plus nombreux à penser que la criminalité est ainsi devenue le problème majeur et, automatiquement, que les peines ne sont pas assez sévères. Le monde politique américain comprend d'autant mieux le message que certains apprennent à leurs dépens que le moyen le plus sûr de perdre les élections est de donner une impression de ne pas réagir brutalement à des situations comme celle-là. Petit à petit, le langage se muscle, il devient de plus en

plus musclé, il incite les magistrats à requérir le plus souvent des peines de prisons, à s'écarter de ces peines alternatives dont on parle tant, et les juges à prononcer des peines d'emprisonnement.

Donc, cette situation, qui est une réalité aux Etats-Unis qui a accompagné un glissement typique de cette volonté de justice immédiate, montre qu'il importe de tirer la sonnette d'alarme. La justice n'est pas la simple réponse au sentiment d'insécurité. En accélérant des procédures, qui deviennent tellement rapides qu'elles en deviennent immédiates, on renforce, paradoxalement, ce sentiment d'insécurité et plus il y a de détenus, plus la volonté est d'élargir la répression.

Dans le cas d'espèce, nous sommes en présence d'une justice qui sera nécessairement une justice à deux vitesses. Pourquoi ? Parce que l'arriéré judiciaire est encore bien réel et qu'on lance une procédure, dotée, certes, de moyens nouveaux pour les magistrats, mais non pour l'ensemble de la chaîne pénale, ce qui provoquera très vite un encombrement. Nous avons 8 500 détenus pour 7 600 places. Il faut dans ce cas rester cohérent avec soi-même en admettant que l'on va beaucoup plus loin et que l'on s'oriente vers un système, où la répression par la prise de mesures carcérales l'emporte sur l'accompagnement.

Je voudrais également me référer à cet article, signé Michel Vandekerckhove, qui nous a été distribué en début d'examen, article sur l'accélération de la justice pénale et le traitement en temps réel, et rappeler qu'à tous les stades du développement du droit, le problème s'est systématiquement posé : recourt-on à des justices immédiates ou immanentes ou gère-t-on le temps pour aboutir à un progrès en matière de justice : remplir les objectifs du droit pénal, notamment dans deux fonctions majeures, à savoir rendre à la victime la place et les réparations auxquelles elle a droit et, par ailleurs, s'acheminer vers un traitement qui corrige, qui réinsère la personne, puisque tel est l'objectif de la justice correctionnelle depuis le début de l'ère moderne ?

Je ne vous donnerai pas lecture de l'entièreté de ce texte. Selon la pensée antique, un certain laps de temps est nécessaire avant que la justice puisse être rendue. L'auteur cite Socrate comme exemple de cette philosophie grecque qui consistait à dire qu'il ne fallait pas avoir une justice immédiate. Et, selon Montesquieu : "Les codes de la loi n'obéissent jamais mieux que lorsqu'ils vont à pas mesurés. Les longueurs de la justice sont le prix que chaque citoyen donne pour sa liberté."

Donc, il est trop simple d'évacuer le débat, alors qu'il existe depuis l'aube de la civilisation et de ce débat sont issues des réponses, dont le moins qu'on puisse dire est qu'elles sont nuancées. Les auteurs que je cite sont quand même des auteurs qui pèsent sur la réflexion et

Jean-Jacques Viseur

sur le développement de notre démocratie. Lorsque le même Montesquieu dit "Lorsqu'un homme se rend plus absolu, la première chose à laquelle il songe, c'est de simplifier les lois afin qu'elles soient appliquées plus directement", il traduit ainsi un des dangers sous-jacents de votre projet.

Selon la doctrine moderne, "Toute affaire pénale demande un certain temps. Le travail de décantation des preuves exige du temps pour que la vérité se dégage et pour que soient respectés les droits de la défense et de la liberté. La précipitation, en procédure comme ailleurs, est un vilain défaut. La procédure accélérée en matière pénale présente le risque permanent d'une atteinte aux droits de la défense et le danger d'une surobjectivation, c'est-à-dire la détermination de la mesure de la peine à accorder une importance excessive au fait commis, au détriment de l'examen de personnalité du prévenu."

C'est une des grandes différences qui existent entre le droit français et le droit anglo-saxon. Ce dernier surobjective.

M. Fred Erdman (SP) : Monsieur le président, les remarques de M. Viseur sont judicieuses, surtout lorsqu'il cite de grands auteurs. Mais, monsieur Viseur, vous éprouvez, tout comme moi, dans ce cadre-là le respect du juge. N'oubliez pas que tout le système tracé dans ce projet comporte trois filtres; on l'a peut-être trop peu souligné. En premier lieu, il y a le ministère public, qui choisit sa voie dans la procédure. Ensuite, le juge d'instruction lui permet de continuer dans cette voie ou pas. Et enfin, il y a le juge du fond.

Or, vous affirmez qu'une fois mise en place une procédure qui permet justement d'aller plus vite - et sous réserve puisqu'il faut encore voir ce que veut dire "aller plus vite" -, il n'y aura plus de jugement de fond; si vous me permettez un jeu de mot : il n'y aura plus de jugeote du juge.

La loi lui donne la possibilité d'utiliser ce pouvoir. A partir du moment où il constate qu'il y a lieu d'entendre des témoins, il va remettre l'affaire. De plus, si l'affaire est complexe, il peut arrêter le processus.

Vous semblez considérer qu'à ce moment-là, ce jugement amènera nécessairement à la répression.

Par ailleurs, - et je rejoins là le fond philosophique de votre thèse - je veux bien admettre que le mot "immédiat" sonne mal. D'ailleurs, ce n'est pas ce terme-là que l'on aurait dû utiliser; j'y reviendrai dans mon intervention. Le titre du projet a été mal choisi. Mais au vu de la lenteur que nous connaissons, peut-on encore affirmer qu'il s'agit d'un délai raisonnable. Or, on dit chaque fois que les affaires doivent être traitées dans un délai raisonnable. Malheureusement, en Europe, l'on n'a pas défini ce que l'on entendait par "raisonnable".

M. Jean-Jacques Viseur (PSC) : Monsieur Erdman, je vois bien la logique qui amène le grand juriste que vous êtes à considérer que le juge est cet homme qui, coupé de toute considération autre que le respect du droit, prononce sa décision. J'ose à peine vous le dire : je me demande si vous ne devriez pas relire Marx. Car s'il y a bien quelqu'un qui a démontré la différence entre le texte formel et la réalité du droit et l'autonomie - très relative - des volontés et des comportements, c'est bien Marx.

On peut dire que Marx est mort, mais je n'oserais pas commettre ce crime vis-à-vis de la gauche de cette assemblée.

A titre d'exemple, la justice du XIXème siècle, pour laquelle j'ai une admiration sans bornes, reposait sur des textes où la liberté individuelle trouvait une protection exceptionnelle. Et vous comme moi, nous conviendrons que, dans un certain nombre de cas, le poids sociologique qui a pesé sur les juges a amené ces derniers à prendre des décisions qui ont encouragé des auteurs - et pas tous des marxistes - à considérer que la justice du XIXème siècle était une justice où l'autonomie des volontés et des comportements était très relative.

L'histoire a son importance, monsieur le ministre. Elle nous apprend qu'à plusieurs reprises, on a voulu faire des justices immédiates et à chaque fois, on s'en est repenti.

Pourtant, je pense vraiment que votre projet s'impose sur le papier comme une évidence. Et je crois même que dans un certain nombre de cas, des juges, des membres du Parquet, des juges d'instruction, des juges du fond, feront heureusement application du filtre dont ils sont dotés, dans le dessein d'éviter maints excès.

Mais j'estime aussi que la pression sociale - dès lors qu'existera ce nouveau mode de procédure - ne pourra que s'exercer à l'égard d'une certaine classe sociale. Il s'agit là d'ailleurs de la grande leçon que nous ont donnée nos hôtes français et c'est sans doute également la leçon que vous avez pu tirer de votre voyage à Paris en 1994, de même que celle à laquelle ont été confrontés tous ceux qui ont assisté à des procédures de comparution immédiate à l'étranger. De fait, un décalage se crée nécessairement, à un certain moment, entre la beauté et la pureté du droit, d'une part, et la réalité sociale, d'autre part, écart que - et vous m'excuserez encore de me référer à cet auteur - Marx avait à juste titre dénoncé.

Relativement au second point, je vous avouerais mon entier accord sur le fait que la lenteur assortie d'une certaine impunité demeure une réalité évidemment choquante. A cet égard, je me permets à nouveau de m'adresser à la gauche de cette assemblée pour leur rappeler que l'humanisme a très souvent généré une très grande timidité à l'égard de la nécessité d'accélérer ce type de procédures. Toutefois, comme nous l'avons dit

Jean-Jacques Viseur

en commission et comme je l'ai rappelé à maintes reprises, il existe d'ores et déjà des textes, des méthodes permettant d'aboutir à cette accélération et certains tribunaux - lorsque leurs cadres sont complets et lorsque leur dimension le leur permet - parviennent déjà à rendre la justice de manière équitable et dans des délais rapides et raisonnables.

Je conclurai sur cet aspect en citant à nouveau Michel Vandekerckhove : "Il faut que reviennent les vertus d'approfondir la notion de délais raisonnables - dans les deux sens d'ailleurs. La confrontation des principaux arguments invoqués au fil de l'histoire, respectivement en faveur de la lenteur et de la célérité suggère que la temporalité propre à la justice pénale n'est pas une temporalité simple, c'est-à-dire réductible à une dimension unique, que ce soit celle d'une durée sans terme ou celle de l'instantanéité pure. Il s'agit au contraire d'une temporalité nécessairement complexe, faisant droit aux exigences divergentes entre lesquelles une tension dialectique permanente semble inévitable. A la question de savoir combien de temps doit s'écouler entre la commission de l'infraction pénale et la réponse judiciaire dont elle fera l'objet, l'on ne peut répondre qu'à la manière du célèbre humoriste français : "un certain temps" ou une "certaine durée". Sans pouvoir lui assigner un délai invariable, cette certaine durée ne peut que se situer entre la précipitation et la tergiversation, entre prématurité et tardiveté".

A cet égard, je crois que nous disposons déjà dans notre droit des instruments nous permettant de nous situer exactement entre prématurité et tardiveté. Je pense qu'ici, avec ce nouveau projet de loi, nous nous trouvons dans la prématurité. Certes, il faut éviter la tardiveté, et ce pour les raisons que nous avons évoquées; mais selon moi, votre texte, monsieur le ministre, n'y répond pas.

Je souhaiterais encore, avant de revenir sur les conséquences de l'Euro 2000, vous exposer les raisons fondamentales de nos objections.

La première réside dans le fait que la nouvelle procédure se trouve être à ce point large que son adoption donne un blanc-seing au parquet, au procureur du Roi et au collège des procureurs généraux. Il est vrai que votre projet s'inscrit dans un cadre évolutif et qu'il n'en est qu'un point ou d'aboutissement ou de développement. Toutefois, je demeure convaincu de ce que ce projet - de par sa largesse d'application et en raison du fait qu'il souhaite s'appliquer à des faits punissables d'un emprisonnement correctionnel d'un an au minimum à dix ans au maximum - reconnaît en réalité aux procureurs généraux et aux parquets un pouvoir que vous avez d'ailleurs qualifié de filtre. Pour ma part, je ne veux pas oublier les longs

débats lors desquels on rappelait la nécessité de garantir l'égalité des parties devant le juge : combien de fois n'avons-nous pas en effet, vous et moi, dénoncé le fait que la prééminence physique du parquet ne correspond pas à son rôle ?

Le parquet est une partie poursuivante comme la défense est une partie défenderesse. C'est le juge qui est au-dessus des plaideurs et non le parquet. Or, nous assistons ici à un véritable glissement. Cela n'a d'ailleurs pas échappé au Conseil d'Etat qui indique que "le véritable champ d'application de la loi en projet sera tracé finalement par le collège des procureurs généraux et le ministre de la Justice". Ce n'est pas du tout anodin. Il s'agit d'une procédure exceptionnelle, privative de liberté et dérogoratoire au droit commun, qui sera demain applicable à pratiquement n'importe quel fait pénal.

Le Conseil d'Etat ajoute que "laisser un tel pouvoir au parquet n'est pas conforme au principe de l'article 12 de la Constitution qui prévoit que nul ne peut être poursuivi sauf dans les cas prévus par la loi et dans la forme qu'elle prescrit".

La légalité du droit de la procédure pénale est le pendant de la légalité du droit pénal. Le législateur a le monopole de la création des règles de procédure pénale. Comme le dit le Conseil d'Etat, "ce principe consiste notamment à réserver au pouvoir législatif les règles de la répression, à investir le parlement de la compétence exclusive de déterminer les infractions ou les peines, tout autant que les formes dans lesquelles les poursuites doivent se dérouler".

Et le Conseil d'Etat a rappelé qu'il appartient au parlement, et au parlement seul, d'établir les distinctions nécessaires pour fixer au moins les lignes essentielles des critères permettant de réunir, du point de vue de la substance, différentes catégories d'infractions en vue de les soumettre à une procédure rapide tout en sauvegardant la liberté individuelle.

C'est donc un choix entre, d'une part, le principe de la liste et, d'autre part, l'élargissement en visant uniquement la peine. Je crois sincèrement que, sur ce plan-là, on va trop loin et que l'on porte atteinte aux droits du parlement et à ce rôle essentiel du législateur. Les ministres passent, les procureurs généraux restent, mais ils peuvent parfois avoir des priorités, peut-être légitimes, mais qui ne sont pas les priorités que la démocratie donne au parlement. Une des dérives majeures de ce texte est d'avoir élargi et de ne pas avoir suivi le principe de la liste préconisé par le Conseil d'Etat.

Je reviendrai peu sur l'Euro 2000 - nous en avons longuement discuté en commission - en disant simplement : attention au leurre. La plupart des infractions

Jean-Jacques Viseur

visées seront assorties de circonstances aggravantes prévues à l'article 400, nécessitant un délai de plus de 7 jours. C'est ce qui a été clairement indiqué à travers la réaction vis-à-vis des coups et blessures.

J'en viens à la seconde grande objection. A l'instar de la France, le projet de loi en discussion sera principalement appliqué à un certain type de public, à savoir les exclus et les marginaux, bref les plus fragiles. Il s'agit d'un ciblage du public qui aura pour conséquence une justice des pauvres - en France, on parle pudiquement de critères de "sociabilité" - qui vont se trouver dans un état de révolte et non de correction. J'estime qu'il s'agit d'une sérieuse régression. Je ne crois pas qu'en France, malgré les verrous qui ont été installés, nous assistions sur ce plan à une véritable justice équitable.

En réduisant les délais à leur plus simple expression, la loi ne sera respectueuse ni des droits de la victime ni de ceux de la défense. Droits de la victime d'abord, parce que si le texte prévoit l'assistance d'un avocat, la préservation des intérêts civils et la communication immédiate des modalités relatives à la comparution, le temps laissé à la victime pour s'organiser de manière adéquate afin de défendre ses droits au cours de la procédure est trop limité. Cet aspect n'est pas évident. Le même problème se pose en France où la réponse est la mobilisation de toute une série d'éléments, que ce soit des médecins légistes 24 heures sur 24, ou des missions particulières données à la police. Ce ne sera pas le cas ici. C'est ainsi que les droits de la défense seront également atteints dans le chef de la victime.

Deuxième élément, les Français avaient estimé qu'un des verrous essentiels était la chambre à trois juges. Ici, elle est possible mais elle n'est pas obligatoire et je le regrette. En effet, prévoir systématiquement des chambres collégiales, c'est vraiment reconnaître que nous sommes dans une procédure d'exception et c'est important.

Le vrai problème qui se cache derrière tout cela est celui du délai trop long actuellement en raison de l'arriéré judiciaire. Comment peut-on me faire croire que c'est ce problème que l'on veut résoudre alors que, suivant les dernières statistiques, un cinquième des postes vacants au parquet ne sont pas occupés et qu'à Bruxelles -qui est le lieu idéal pour une procédure de ce type- 30% des postes de magistrats ne sont pas occupés ? Seule une approche cohérente et globale de l'arriéré judiciaire et des méthodes à utiliser pour le réduire serait une vraie réponse. Pour cela, il n'est pas nécessaire de bouleverser les principes généraux de droit, il suffit de pourvoir, là où c'est nécessaire -notamment à Bruxelles-, les places vacantes.

M. Marc Verwilghen, ministre : Si c'est aussi facile que vous le dites, pourquoi ne l'avez-vous pas fait au cours des douze années écoulées ?

M. Jean-Jacques Viseur (PSC) : Nous l'avons fait durant une partie de cette période.

Confronté au problème, vous avez désigné une commission, composée paritairement sur le plan linguistique, qui vous a donné une solution toute simple pour résorber l'arriéré judiciaire à Bruxelles. Vous n'avez pas utilisé cette possibilité. Ne nous reprochez pas ce que vous êtes incapable de faire ! Quand on est au gouvernement, c'est, en principe, pour faire mieux que les précédents. Il en est de même pour les procédures pénales, elles sont censées améliorer ce qui se faisait avant. Vous êtes censés améliorer ce que le précédent gouvernement a fait, mais je constate que vous êtes dans l'incapacité de débloquer la situation, malgré les solutions simples qui vous sont proposées.

Je voudrais relever un dernier point, à savoir la surpopulation des prisons. Celle-ci constitue un terreau idéal pour la récidive et pour le développement de la criminalité.

Je terminerai en disant que ce projet est extrêmement curieux dans son traitement. Ce matin, j'ai lu, comme vous tous, ce que dit la vice-première ministre, Mme Onkelinx, de ce projet de loi : "la comparution immédiate sera à mettre au passif du gouvernement". C'est là un exemple de nouvelle culture politique où, alors qu'on peut empêcher un acte dont on dit qu'il est à mettre au passif, on se contente de le dire. La communication est peut-être bonne, mais c'est de la non-assistance à loi en danger que de dire que c'est mauvais puis de s'abstenir d'agir. Dans la révision générale du code pénal, on devrait peut-être inscrire cette nouvelle infraction : non-assistance à loi en danger !

J'ai mesuré, durant la discussion générale, à quel point un certain nombre de groupes politiques ont exprimé ce que pudiquement j'appellerai un malaise. Cela a été vrai des libéraux (pas du VLD mais bien du PRL), des écolos, avec certaines nuances du SP, certainement du PS. La conclusion est à nouveau très claire, c'est un passif.

Ce que vous nous demandez, c'est d'ajouter au passif, et donc de voter un texte passif dans ce qui semble être un Etat social actif. Finalement, sur le plan judiciaire, on en vient à un Etat social passif, et en tout cas à des éléments négatifs. Je pense vraiment que nous sommes ici en présence du troc pur et simple. Il est clair, et cela a d'ailleurs été annoncé hier, que le VLD a besoin de ce texte pour s'affirmer vis-à-vis du Vlaams Blok en Flandre. Cette préoccupation, qui n'a rien à voir avec l'amélioration de la justice ni avec une société plus juste, amène à ce que l'on ne peut même pas appeler un compromis. En effet, un compromis, c'est s'attaquer à un texte en essayant d'y faire passer un certain nombre de nuances, de clés, de verrous qui permettent à deux positions extrêmes de se retrouver sur une position commune.

Jean-Jacques Viseur

A cette logique du compromis, très saine en démocratie même si cela requiert certains efforts, on substitue la logique du troc qui est profondément néfaste puisqu'en fin de compte, elle aboutit à multiplier le passif. Evidemment, une partie de la majorité dira probablement que la compensation de ceci doit également figurer au passif du gouvernement. Finalement, il ne s'agira plus de mettre dans la balance l'actif et le passif mais les différents passifs que chacun aura ajoutés.

Pour être sérieux, je reviens à ce qui constitue quand même la liberté de l'individu et la volonté de la société selon laquelle la mission essentielle de la justice est de rappeler le droit, de le faire connaître, de rappeler la norme et de faire savoir ce qui est communément accepté par la communauté nationale tout en ayant conscience des barrières propres à certains comportements.

J'en viens maintenant à la deuxième mission fondamentale du droit pénal et de la procédure pénale.

Cette mission consiste à rétablir les droits de la victime en tenant compte de sa situation, de ses particularités et en prenant soin de ne pas la brusquer. En effet, si tel n'est pas le cas, elle n'aura pas le temps, par exemple, de choisir un avocat et devra se contenter d'un avocat commis d'office. Elle ne saura pas non plus réunir toutes les preuves et il y aura prosécution de cause, c'est-à-dire des frais supplémentaires.

La troisième mission de la justice, à laquelle nous tenons particulièrement en tant que démocrates, réside dans le fait de tenter d'analyser les personnalités, de chercher, à travers ces personnalités, la meilleure voie en vue de la réparation du préjudice et de la réinsertion de la personne dans la société.

Celui qui parviendra à remplir cette mission en quatre, cinq, six ou sept jours sera un magicien ou n'aura apporté qu'une seule réponse. On sera confronté à un flagrant délit avec des preuves qui auront été rassemblées dans un délai court. On se trouvera en présence d'une personne révoltée tout à fait incapable d'accepter la loi et de s'y plier. Quoi que l'on dise, l'une des fonctions majeures de la procédure d'instruction est, notamment, de créer ce temps de réflexion. C'est la raison pour laquelle, derrière la mise sous mandat d'arrêt, on trouve souvent une vertu pédagogique dans le temps nécessaire pour faire accepter par l'auteur la réalité du délit commis, sa responsabilité dans les faits et examiner sa situation. Tout cela sera balayé pour une certaine catégorie de personnes. Comme le résumait le journal *Le Soir*, à l'issue des auditions de spécialistes et de magistrats étrangers, nous allons nous trouver en présence d'une loi inutile, impraticable et dangereuse.

Je suis donc d'accord pour dire que cela constitue du passif mais j'ajouterai que, selon moi, il s'agit d'un passif grave dans une démocratie. C'est la raison pour laquelle nous ne nous rallions pas à ce texte.

Mme **Jacqueline Herzet** (PRL FDF MCC) : Monsieur le président, je voudrais dire à M. Viseur que Mme Onkelinx n'est pas le maître à penser des libéraux et qu'en ce qui nous concerne, ce projet sera mis à l'actif et non au passif du gouvernement.

Le **président** : Monsieur Viseur, je tiens à vous signaler que je vous ai laissé déborder sur votre temps de parole car M. Smets m'a promis d'être bref.

De heer **Bart Laeremans** (Vlaams Blok) : Mijnheer de voorzitter, ik wens van deze gelegenheid gebruik te maken om mijn ongenoegen te uiten over de gang van zaken in dit huis. Wij hebben moeten vaststellen dat de leden van de meerderheidspartijen op een allesbehalve onpartijdige wijze hun functies waarnemen. Ik heb het in de eerste plaats over de hopeloos onbekwame PRL-er D'hondt, de plaatsvervangende voorzitter van de commissie voor Binnenlandse Zaken, die dinsdag het Vlaams Blok zijn democratisch spreekrecht ontnam.

De **voorzitter** : Mijnheer Laeremans, ik heb graag dat dergelijke zaken worden aangekaart in de Conferentie van voorzitters. Ik herhaal voor de laatste keer dat hier 150 Kamerleden zetelen.

De heer **Bart Laeremans** (Vlaams Blok) : Uiteraard, mijnheer de voorzitter, maar mijn volgende uitlating was tot u gericht. Ik vind het onduidelijk dat u mij gisteren het democratische recht hebt ontnomen om hier de eerste minister te ondervragen over het terugfluiten van minister Verwilt, hoewel mijn vraag op reglementaire wijze en tijdig was ingediend. U hebt hiermee het Reglement met voeten getreden. Ik had dit van u nooit verwacht.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zal het nu hebben over het snelrecht of, zoals wij dat in stadhuisaal noemen, de onmiddellijke verschijning. Ik geef toe dat wij aan dit debat zeer veel plezier hebben beleefd. Het feit op zich dat dit debat wordt gevoerd beschouwen wij als een overwinning. Voortdurend werd de link gelegd met de onveiligheid in de steden en de reactie daarop, met name de onstuitbare vooruitgang van het Vlaams Blok. De eis tot een veel snellere reactie op de criminaliteit en een radicale aanpak van de stads-criminelen komt inderdaad van het Vlaams Blok. Het is bijgevolg niet toevallig dat iemand als Tony Van Parys voortdurend verwees naar de komende gemeenteraadsverkiezingen en naar de grote noodzaak om het snelrecht in te voeren, als antwoord op de stads-criminaliteit, als middel om de mensen weer hoop te geven en als middel om extreem-rechts de wind uit de zeilen te halen.

Bart Laeremans

Tony Van Parys vreest immers dat de CVP in de Arteveldestad door een nieuwe overwinning van het Vlaams Blok niet uit het diepe dal zal kunnen klimmen en voor de derde maal naar de oppositiebanken zal worden verwezen.

De hevigste tegenstanders bevonden zich natuurlijk aan de andere zijde van het politieke spectrum. In de eerste plaats vinden wij ze terug aan Waalse zijde, waar bijna unaniem een storm van protest opstak tegen de nochtans zeer bescheiden plannen van de minister van Justitie. Voor de zoveelste keer is gebleken dat de echte conservatieven van dit land zich vooral ten zuiden van de taalgrens bevinden en de wil tot verandering daar uiterst minimaal is.

Dan waren er ook de Franstalige en de Vlaamse liga die zichzelf met nogal veel pretentie betitelen als de liga's voor de Rechten van de Mens. Ik zou daarbij even willen stilstaan, niet omdat ik die organisaties zo hoogstaand vind of omdat ik wakker lig van die mensen, integendeel, maar wel omdat men het nog maar eens nodig vond die zogenaamde deskundigen naar het Parlement te halen voor hoorzittingen, terwijl deze mensen, en meer bepaald het tragikomische duo Beauthier en Pataer, louter namens zichzelf praten en hoegenaamd niets zinnigs aan het debat hebben toegevoegd.

Wat stellen die liga's voor ? Wat zijn het meer dan kleine clubjes uiterst-linkse individuen, absolute marginalen, een allegaartje van gefrustreerde politici of oud-politici van het slag van Frans Lozie, Lode Van Outryve of Paul Pataer, die in hun partijen al lang niet meer ernstig worden genomen.

Nog maar eens komen zij hun aftandse verhaaltje over klassejustitie doen, over het feit dat de straatcriminelen - en dus nogal wat vreemdelingen - voortaan meer de kans zouden lopen te worden gestraft, wat zij natuurlijk een onaanvaardbare discriminatie noemen. Het werd zelfs buitengewoon hilarisch toen de fanatieke Beauthier aanklaagde dat de mensen zonder papieren - zonder wettig verblijf hier - die criminele feiten plegen nu meer kans zouden lopen om achter de tralies te verdwijnen uit vrees dat zij anders zouden onderduiken. Ook dat is volgens de Liga al een discriminatie.

Deze zogenaamde Liga's voor de Rechten van de Mens hebben vandaag de dag nog altijd niet begrepen dat het recht op veiligheid ook een mensenrecht is en dat het onmiddellijk vrijlaten van gangsters en criminelen bijgevolg meer tegen de mensenrechten ingaat dan hen tijdig en lang genoeg achter slot en grendel plaatsen. De liga's hebben blijkbaar nog altijd niet begrepen dat zijzelf, samen met hun vertegenwoordigers, zoals Lode Van Outryve en Eddy Boutmans in het verleden, in belangrijke mate mee verantwoordelijk zijn voor de totale chaos in de binnensteden die zich vandaag voordoet. Door

telkens opnieuw ons strafrechtstelsel en ons gevangenisstelsel af te breken en door massale vervroegde vrijlatingen en telkens opnieuw collectieve gratie te eisen hebben zij heel ons strafrechtstelsel ondermijnd en geridiculiseerd. Samen met de zwakke ministers van Justitie van de voorbije twee decennia, zowel liberalen, socialisten als christen-democraten - u hoort daar ook bij, collega Van Parys - hebben zij de basis gelegd voor de extreme laksheid en voor het beleid van de fluwelen handschoenen ten aanzien van de criminelen. De opeenvolgende ministers van Justitie hebben niet de moed gehad om aan het lobbywerk en aan de krankzinnige eisen van deze wereldvreemde mensen te weerstaan. Zij hebben telkens nieuwe methodes gevonden om criminelen niet te moeten straffen of om hun straffen niet of nauwelijks uit te voeren. In 1980 zat nog bijna 75% van de gevangenen zijn straf volledig uit. Vandaag is dat amper nog 2%. Dat is een evolutie om u tegen te zeggen ! Mijnheer de minister, door de fanatieke strijd tegen het gevangeniswezen, door te eisen dat elke gevangene zo vlug mogelijk zou vrijkomen is precies het omgekeerde gebeurd van hetgeen had moeten gebeuren. In plaats van te investeren in het gevangeniswezen en extra mensen en middelen vrij te maken, het te moderniseren en te humaniseren, zoals dat in Nederland is gebeurd, heeft men het stelsel door en door verwaarloosd. Daardoor hinken wij vele jaren achterop in vergelijking met onze noorderburen.

Ter illustratie wens ik even te onderstrepen dat Agalev vroeger, in navolging van de Liga trouwens, verkondigde dat gevangenisstraffen nooit meer dan 6 jaar zouden mogen duren, omdat zij anders schadelijk zouden worden voor de gedetineerde. Dan was er nog Renaat Landuyt, die als SP-kamerlid en destijds als vertegenwoordiger van die Liga in dit Parlement heeft staan raaskallen dat de gevangenis uiteindelijk eenvoudigweg moesten worden afgeschaft.

Tot vandaag merken we dat die aversie voor de gevangenisstraf blijft voortduren. Zowel de beleidsnota als het veiligheidsplan van de minister, dat we hier tot nu toe niet mochten bespreken, geven blijk van een manifeste afkeer van deze straf die voortaan de grote uitzondering moet worden en de alternatieve straf de regel. Nergens in de beschaaft wereld bestaat dit, maar als het aan de minister ligt, wordt dit bij ons binnen afzienbare tijd wet omdat wij onze reputatie als het meest dadervriendelijke land van Europa blijkbaar hoog moeten houden.

De bevolking neemt dit niet langer en revolteert in het stemhokje. Ook de CVP merkte dit. De heer Tony Van Parys onderstreepte dit op een aandoenlijke wijze, zowel hier als in de commissie, door verontwaardigd te zeggen dat de man in de straat het allemaal niet meer begrijpt en niet kan aanvaarden dat er zo wordt getalmd met het

Bart Laeremans

snelrecht. Het was blijkbaar bijzonder lang geleden dat de heer Van Parys met de gewone man had gesproken, want die zegt dat al zeer lang.

Wanneer de CVP nu aan de gewone Gentenaar gaat vertellen dat de ze voor het echte snelrecht is en niet voor het afkooksel van minister Verwilghen, zal die nuchtere stropdrager - misschien weet u niet dat ik ook een stropdrager ben - zich volgende vragen stellen. (*Rumoer in de zaal*)

De voorzitter : Mijnheer Van den Eynde, u bent Brusselaar van afkomst.

De heer **Bart Laeremans** (Vlaams Blok) : Mijnheer de voorzitter, ik ben Gentenaar van afkomst en ben daar nog altijd trots op.

Die Gentenaar, die stropdrager zal zich de vraag stellen of het niet dezelfde Tony Van Parys was die in zijn hoedanigheid van minister van Justitie ook niets heeft gedaan om de problemen op te lossen en hetzelfde beleid van laksheid als zijn voorganger heeft gevoerd en voortgezet. Uw partij, mijnheer Van Parys, is dus allerminst geloofwaardig als het op veiligheid aankomt. De geloofwaardigheid van uw partij inzake veiligheid en criminaliteit is mede door uw eigen toedoen nihil geworden, zelfs al voert u nu in Gent een campagne rond zerotolerantie en tracht u het Vlaams Blok te imiteren.

Op één punt hebt u wel gelijk. Deze wet is niet doeltreffend en is niet het snelrecht dat indruk zal maken op de stadscriminelen. Er valt te vrezen dat deze wet in de eerste plaats een symboolfunctie heeft, om ons imago wat op te poetsen in het buitenland tijdens Euro 2000 en om de kiezer te doen geloven dat er toch iets belangrijk zou zijn gerealiseerd. Deze wet dreigt dus vooral een fetisj te worden om de mensen wat wijs te maken maar zal in de praktijk weinig zoden aan de dijk zetten.

De burgers en politieagenten ergeren er zich niet aan dat er niet snel en binnen de week wordt veroordeeld, maar wel dat dieven, geweldenaars, aanranders, criminelen razendsnel weer vrij rondlopen en enkele uren na hun arrestatie opnieuw oog in oog staan met de slachtoffers en met de politieagenten die hen arresteerden. Dit alles omdat onze wet op de voorlopige hechtenis zo slecht, zo archaïsch en zo extreem stringent is dat de parketmagistraten wel verplicht zijn de criminelen haast onmiddellijk na hun arrestatie weer vrij te laten.

Precies daardoor voelen criminelen zich in onze steden zo onaantastbaar. Het is onze wetgeving zelf die aan de basis ligt van de almaar toenemende criminaliteit en aan het almaar toenemend aantal recidivisten.

Ik geef een voorbeeld. Enkele dagen geleden werd, blijkens een artikel van eergisteren in Gazet van Antwerpen, de 35-jarige man uit Molenbeek aangehouden voor het stelen van een jas. Het was voor de 83ste keer dat die man voor diefstal werd aangehouden en weer vrij gelaten.

Dat is in dit land mogelijk; het is hier zelfs de gewoonste zaak van de wereld geworden. En uiteraard zijn er nog meer multirecidivisten zoals Abdelkhaled.

De wet van 1990 op de voorlopige hechtenis is een miskleun in alle betekenissen van het woord en het ergste is dat het snelrecht precies op deze wetgeving wordt gebaseerd. Uit de toelichting bij dit wetsontwerp blijkt meer dan duidelijk dat het geenszins de bedoeling is een andere betekenis aan de wet op de voorlopige hechtenis te hechten, noch ze op een andere wijze toe te passen. Men zal de arrestanten even snel laten gaan als nu het geval is. Dit is niet het pessimistische vermoeden van een zwartkijker, maar het is letterlijk af te leiden uit het zogenaamde veiligheids- en detentieplan dat wij niet mochten bespreken. Immers, daarin wordt uitdrukkelijk bepaald dat in de toekomst nog minder gebruik zal mogen worden gemaakt van de wet en dat men dat zal proberen te bewerkstelligen door het opleggen van regionale quota voor de strafrechter, hoe gek dit ook moge klinken. Inderdaad, een grotere uitholling van de macht van de strafrechter is nauwelijks denkbaar.

In de praktijk, collega's, zullen bijgevolg degenen die vandaag meteen worden vrijgelaten, ook in de toekomst meteen worden vrijgelaten. Via het snelrecht zal men vooral beogen de voorhechtenis van de andere gevangenen te verkorten.

Daarom trachtten wij via amendementen het toepassingsveld van deze wet te verruimen en tegelijk de onzalige wet op de voorlopige hechtenis te wijzigen, niet lukraak met de natte vinger, maar gebaseerd op de Zwitserse wetgeving die terecht de mogelijkheid biedt veel soepeler van de voorlopige hechtenis gebruik te maken, wat veel lagere criminaliteitscijfers tot gevolg heeft.

In ons voorstel geven wij ook de rechter de mogelijkheid om de voorlopige hechtenis te laten uitspreken voor feiten die worden beteugeld met minder dan een jaar celstraf, zodat het misdrijf slagen en verwondingen - een van de typische verschijningsvormen van de stadscriminaliteit - eveneens onder het snelrecht zou vallen.

Maar het mocht niet zijn ! Ook de CVP bleef zich overtuigend scharen achter de bijzonder lakse wet op de voorlopige hechtenis. Nochtans, tegelijk kon via ons amendement komaf worden gemaakt met het 2de lid van artikel 16 van deze wet, dat bepaalt dat voorlopige hechtenis niet mag gebeuren met het oog op onmiddellijke bestraffing. Deze alinea, waarvan uit de besprekin-

Bart Laeremans

gen is gebleken dat zij destijds werd ingevoerd op initiatief van niemand minder dan commissievoorzitter Erdman, is een van de grootste vergissingen in deze wet. Toch blijft deze bepaling behouden, hoewel zij duidelijk indruist tegen de nieuwe wet op de onmiddellijke verschijning en haar bijgevolg een merkwaardig absurd karakter verleent.

Ik kan niet besluiten, mijnheer de voorzitter, alvorens nog even aandacht te schenken aan de rol van de groenen tijdens de commissiebesprekingen. De groenen die zo verdeeld stemden in de commissie, zijn thans jammer genoeg afwezig. Met een uitgestreken gezicht en een uiterst naïeve schijn, trachtte Vincent Decroly de coalitiepartners ervan te overtuigen dit wetsontwerp zodanig uit te hollen dat er uiteindelijk niets meer van overbleef. Gelukkig voor de regering, kon net worden vermeden dat sommige leden van de meerderheidspartijen in ware razernij opstaken.

Wij zijn alvast benieuwd naar het huidig stemgedrag van de groenen en vragen ons af of mevrouw Talhaoui zich andermaal even schizofreen zal gedragen door de amendementen die zij zelf ondertekende niet te aanvaarden, althans mochten zij opnieuw worden ingediend, wat ik overigens betwijfel.

Het Vlaams Blok heeft even overwogen dit wetsontwerp goed te keuren, mochten de groenen zich hebben blijven verzetten om het hemelsbreed verschil aan te tonen tussen hen en de VLD.

Gelukkig hebben we uiteindelijk deze wet niet goedgekeurd, want het is geenszins een goede wet.

Ten eerste, is het kunst- en vliegwerk dat zeer snel in elkaar is gebokst, met de klap van de zweep erbij om de stemming over dit ontwerp te koppelen aan de stemming over de naturalisaties in de Senaat. Ik kan geen andere verklaring vinden voor de absolute noodzaak om vandaag al over deze wet te stemmen.

Ten tweede, zoals reeds uitvoerig werd gezegd is het toepassingsgebied veel te beperkt. De gewelddelicten, één van de belangrijkste vormen van stadscriminaliteit, vallen buiten het toepassingsveld van deze wet. De gewone slagen en verwondingen vallen buiten het toepassingsgebied. Dat is een belangrijk onderdeel van de stadscriminaliteit die u beweert te willen bestrijden.

Ten derde, een week voorlopige hechtenis wordt het absolute plafond. Wij vinden een week absoluut te kort. Ik zal u een voorbeeld geven. Als men de rechter kan overtuigen om een getuige op te roepen, moet men in de praktijk de betrokkene vrijlaten. Dat houdt geen steek. Als men de procedure toepast die in het bepaalde artikel

wordt voorzien, wordt de aangehouden persoon na 7 dagen hoe dan ook vrijgelaten. De totaal onrealistische termijn van 7 dagen is het absolute maximum. Ik heb dat gevraagd en het staat ook in het verslag.

Ten vierde, men zal nooit tijdig voldoende bijkomende rechters, griffiers en parketmagistraten kunnen installeren. Vandaag bestaat er al een enorm tekort aan rechters en zeker aan parketmagistraten. Men krijgt de kaders voor de bestaande vacatures onmogelijk opgevuld. Nu krijgen we er nog een aantal nieuwe vacatures bij. Men zal daar geen volk voor vinden. Men heeft dit ontwerp veel te laat bij de Kamer ingediend.

Ten vijfde, de toepassing van dit wetsontwerp beperkt zich tot volwassenen. De jeugdcriminaliteit, die in de steden veel voorkomt, blijft volledig buiten schot.

De heer **Fred Erdman** (SP) : Maar die procedure werd onlangs ingevoerd !

De heer **Bart Laeremans** (Vlaams Blok) : Collega Erdman, we moeten nog wachten op het grote wetsontwerp. Het snelrecht is van een andere categorie en heeft hier nauwelijks enige effectiviteit.

Niettegenstaande alle punten van kritiek erkennen wij dat dit wetsontwerp een zekere vooruitgang inhoudt. Het principe is verworven - en dat is belangrijk - dat het gerecht veel sneller moet kunnen reageren. Tot een echte grote schoonmaakbeurt in de grote steden zal het ontwerp absoluut niet leiden. Daarom durf ik te voorspellen dat er binnen de twee jaar fundamentele wijzigingen aan dit wetsontwerp zullen worden aangebracht.

Aangezien wij om deze redenen het wetsontwerp niet kunnen goedkeuren noch afkeuren zal het Vlaams Blok zich gemotiveerd onthouden.

Mevrouw **Fauzaya Talhaoui** (AGALEV-ECOLO) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, op mijn beurt wil ik de rapporteur en de diensten van deze Kamer van harte danken voor de noeste arbeid die ze de voorbije dagen en nachten hebben verricht.

Mijnheer de minister, u zult ondertussen reeds begrepen hebben dat de groenen niet echt verliefd zijn op het wetsontwerp inzake de onmiddellijke verschijning, een ontwerp dat ons reeds een aantal dagen in de ban houdt. De groenen hebben het ontwerp als een koele minnaar onthaald en benaderd.

Laten we elkaar echter goed verstaan. De groenen zijn voorstander van een efficiënte en performante justitie. De groenen willen de gerechtelijke achterstand zo snel mogelijk gereduceerd zien. We zijn boos noch blind voor de ontevredenheid en frustraties van de slachtoffers en het verlies van geloof in de justitie van zovele rechtzoekenden waarvan de onredelijk lange termijnen waarbinnen

Fauzaya Talhaoui

zaken worden behandeld en de steeds opnieuw met uitstel verwezen zaken mede de oorzaak zijn. De groenen erkennen dit probleem en willen samen met u naar oplossingen zoeken om dit euvel te verhelpen en een betere werking van het gerecht mee te realiseren.

Justitie is echter eveneens rechtvaardigheid. Justitie is veeleer het respect voor de rechten van verdediging zowel van daders als van slachtoffers dan het ressorteren van mediatieke effecten of het wekken van bepaalde valse verwachtingen bij de bevolking die achteraf niet kunnen worden ingelost.

Het voorliggend wetsontwerp beoogt de straffeloosheid die ten aanzien van bepaalde misdrijven bestaat te ontkrachten en op die manier het veiligheidsgevoel van de burger te herwinnen dat de laatste tijd een flinke knauw heeft gekregen.

Het ontwerp inzake onmiddellijke verschijning heeft sinds het voorontwerp een aantal wijzigingen ondergaan. Er werd tegemoetgekomen aan de meest opvallende opmerkingen van de Raad van State onder meer door wijzigingen van de regering en tijdens de bespreking in de bevoegde commissie. Het afleveren van een aanhoudingsmandaat door een onderzoeksrechter, de mogelijkheid een beroep te doen op een kamer met drie rechters, het terugbrengen van de termijn van 3 maanden naar 1 maand voor het verzamelen van voldoende bezwaren voor een toepassing van de snelrecht-procedure waren noodzakelijke verbeteringen om de grondwettelijke waarborgen van de persoon met betrekking tot zijn vrijheid en de bescherming tegen willekeur te vrijwaren.

Mijnheer de minister, de groenen hadden het echter graag anders gezien. We hadden liever meer waarborgen gekregen voor de uitoefening van de rechten van verdediging zowel voor de daders als de slachtoffers. Wat de dader betreft, gaat het uiteindelijk om de aanwending van een procedure waarin straffen tot 10 jaar kunnen worden uitgesproken, een tamelijk zware strafmaat als bovengrens waarvoor de dader over de noodzakelijke tijd moet kunnen beschikken om zijn verdediging behoorlijk op te bouwen. Voor het slachtoffer en de burgerlijke partij is het eveneens belangrijk over voldoende tijd te beschikken om zijn rechten op herstel van de schade te kunnen vrijwaren. Straffeloosheid tegen gaan betekent evenzeer het slachtoffer van het misdrijf de nodige aandacht schenken. De strafbemiddeling leek ons een interessant middel om via de confrontatie tussen dader en slachtoffer de procedure af te wikkelen tot beider voldoening.

Het is positief dat uit de besprekingen duidelijk werd dat met de invoering van de snelrechtprocedure de regering geen afbreuk wil doen aan de ontwikkeling van alterna-

tieve mechanismen zoals de bemiddeling in strafzaken of alternatieve straffen. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan de dienstverlening. Ik wil dieper ingaan op de alternatieve straffen die trouwens ook in het regeerakkoord zijn opgenomen.

Het penitentiair systeem, de gevangenisstraf, heeft al geruime tijd zijn beperkingen bewezen. Talrijke studies in binnen- en buitenland hebben gewezen op de inefficiëntie en het vaak zinloos karakter van de gevangenisstraf. De meeste straffen zijn voor daders die geen al te groot gevaar voor de samenleving vormen.

Voor de kleine criminaliteit brengt opsluiting vaak geen oplossing. Voor kleine delinquenten blijkt een verblijf in de gevangenis zelfs contraproductief te werken in het licht van het waarborgen van de veiligheid van de burger. Men mag bovendien niet uit het oog verliezen dat kleine criminaliteit vaak in de hand wordt gewerkt door sociaal-economische factoren zoals achterstelling en werkloosheid. De vraag rijst dan ook of justitie of repressie de juiste methoden zijn om deze aberraties te verhelpen.

De heer **Marc Van Peel** (CVP) : Mevrouw, u raakt hier een interessant punt aan. U hebt natuurlijk gelijk als u zegt dat er vaak sociaal-economische en culturele factoren aan de grondslag liggen van straatcriminaliteit. De conclusie die u daaruit trekt, bijvoorbeeld dat u van dit ontwerp een koele minnares bent, heb ik nooit goed begrepen.

Als men niet krachtadig reageert, ook ten opzichte van mensen waarvan terecht sociaal-economische factoren kunnen worden aangehaald, dan geeft u een enorme ontmoediging aan de mensen die in dezelfde sociaal-economische en culturele omstandigheden leven, maar alles doen om niet in de criminaliteit terecht te komen. Zij zijn integendeel bezig aan een vaak moeizaam proces van emancipatie.

Het is dus geen zaak van repressie of preventie. Ze zijn allebei ontzettend belangrijk. De voortdurende ondertoon in uw redenering lijkt mij fundamenteel onrechtvaardig ten opzichte van lotgenoten in dezelfde omstandigheden die wel hun best doen om op het rechte pad te blijven.

Ik heb gisteren in Vrij Nederland een artikel gelezen van de voorzitter van Forum, het sociaal cultureel bureau voor migrantenwerking in Nederland. Hij zegt vanuit dezelfde redenering dat een harde aanpak van jongeren die uit de bocht gaan heel belangrijk is voor hun integratieproces.

Mevrouw **Fauzaya Talhaoui** (AGALEV-ECOLO) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Van Peel heeft niet goed naar mij geluisterd. Ik heb niet gezegd dat men niet krachtadig moet optreden of dat men ze niet moet responsabiliseren. Ik had het hier daarentegen over alternatieve straffen ter vervanging van gevangenisstraf-

Fauzaya Talhaoui

fen. Uw pleidooi is hier niet terzake. U hebt wel gelijk. Ik ben ook voor responsabilisering. Ik pleit hier echter voor de alternatieve straffen voor die jongeren. Ik denk dat we elkaar toch begrepen hebben.

Minister **Marc Verwilghen** : Mevrouw, ik heb wel aandachtig geluisterd. Ik wens daarbij twee bedenkingen te formuleren.

Een eerste bedenking gaat over de rechten die verleend worden, hetzij aan de verdediging voor de verdachten, hetzij aan de burgerlijke partij.

Ik heb nog eens extra goed nagedacht over de middelen die nu in de procedure van de onmiddellijke verschijning worden voorgelegd. Indien u de vergelijking zou maken met het klassieke opsporingsonderzoek, wat de gangbare procedure is, dan stel ik vast dat de procedure in deze vorm, met de onmiddellijke verschijning, voor de beide partijen meer waarborgen biedt dan actueel met de standaardprocedure.

Ik kom tot mijn tweede bedenking. Ik volg u wanneer u zegt dat er een probleem is met de inschatting van alternatieve straffen. De oorzaak daarvan - die wij allen kennen - ligt in het feit dat artikel 7 van het Strafwetboek bepaalt welke straffen worden gehanteerd : de geldboete en de gevangenisstraf. Mettertijd echter zijn ook andere straffen zich beginnen veruitwendigen, alleen hebben wij ze niet opgenomen in de schaal van straffen. Dat stelt ons soms voor onoverkomelijke problemen, want wij kunnen pas op die alternatieven een beroep doen als bijvoorbeeld eerst een gevangenisstraf is uitgesproken. Het is altijd het standpunt van de regering geweest - dat blijkt trouwens uit de regeringsverklaring - dat de alternatieve straffen ook als volwaardige straffen moeten worden beschouwd. Ik zou niet zozeer de term alternatief gebruiken. Het gaat hier om een andere manier van straffen, die vaak een veel genuanceerdere aanpak toelaat, veel meer doelgericht werkt en ook het herstel van de effectief geleden schade mogelijk maakt.

De regering zal er in ieder geval ook werk van maken.

De heer **Tony Van Parys** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, ik onderschrijf de mening van de minister. Ik begrijp evenwel niet waarom in het oorspronkelijke ontwerp inzake de snelrechtprocedure de mogelijkheid om alternatieve straffen op te leggen niet is opgenomen. Slechts met het amendement van de heer Giet werd die mogelijkheid gecreëerd.

In het ontwerp was er een grote onzorgvuldigheid. Men was vergeten via het snelrecht alternatieve straffen mogelijk te maken.

Mevrouw **Fauzaya Talhaoui** (AGALEV-ECOLO) : Mijnheer de voorzitter, de groene fractie houdt een warm pleidooi voor de toepassing van alternatieve straffen die

rekening houden met de persoon van de dader, niet alleen in het kader van de snelrechtprocedure, maar als een volwaardig alternatief voor de gevangenisstraf. Een onderzoek naar de persoonlijkheid van de dader om een aangepaste straf toe te passen, is dan in deze ook een *conditio sine qua non*.

Via een alternatieve straf wordt duidelijk gemaakt dat het wangedrag niet wordt geduld. De dader wordt een dienstverlening als vorming opgelegd, die hij naast zijn beroep of andere bezigheden moet vervullen. Op die manier krijgt hij de kans om op een zinvolle manier zijn straf binnen de samenleving uit te voeren. Hij kan op een constructieve manier zijn schuld ten aanzien van het slachtoffer en de samenleving voldoen. Trouwens, de tijdsspanne tussen de overtreding en de bestraffing is veel korter en neemt dus ook een mogelijk gevoel van straffeloosheid weg.

Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat het niet-uitsluiten van de dader van het sociaal weefsel en hem uit de gevangenis houden zijn reïntegratie vergemakkelijkt en het gevaar van recidive verkleint.

Kortom, mijnheer de minister, voor ons vormen alternatieve straffen een belangrijke aanvulling op het strafrechtelijk instrumentarium. Wij dringen aan op de publicatie van de zogenaamde wet-Giet, samen met dit wetsontwerp, om zo op een constructieve wijze mee te werken aan het wetsvoorstel dat door de heer Bacquellaine werd ingediend, en dat ondertussen door de zes meerderheidsfracties werd ondertekend en bij de diensten werd ingediend. Dit wetsvoorstel handelt over de opname van alternatieve straffen, zoals de dienstverlening, in ons globaal strafwetboek als een autonome straf, om zo de invoering van een andere meer zinvolle manier van bestraffen, die meer aangepast is aan het nieuwe tijdperk dat wij zijn ingegaan, te bespoedigen.

M. **Jean-Jacques Viseur** (PSC) : Madame, j'ai une petite question à vous poser. Vous êtes en train de parler d'autre chose que du projet discuté; c'est très bien. Cependant, nous discutons actuellement non d'un projet sur les peines alternatives mais sur la comparution immédiate. Je sais que cela peut faire partie de la nouvelle culture politique. Mais comment expliquez-vous que vous parliez de tout autre chose que du projet qui nous occupe ?

Le **président** : Monsieur Viseur, si nous ne devons parler que des choses dont il est réellement question, nous parlerions souvent beaucoup moins longtemps.

Mevrouw **Fauzaya Talhaoui** (AGALEV-ECOLO) : Mijnheer de voorzitter, ten slotte zou ik het appreciëren als de minister mij op een aantal punten zou kunnen geruistellen. Ten eerste zijn er de sociale conflicten. In de memorie van toelichting staat dat het bestraffen van

Fauzaya Talhaoui

collectieve onlusten niet via de snelrechtprocedure zal gebeuren. Kan de minister ons verzekeren dat speciale acties die worden ondernomen als een uiting van het grondwettelijk recht op een vrije meningsuiting en de vrijheid van vergadering en vereniging niet via deze procedure zullen worden gesanctioneerd? Zal de minister dit ook duidelijk maken aan hen die deze wet moeten uitvoering geven? De memorie van toelichting heeft immers een beperkte juridische waarde.

Een tweede punt is de wet-Giet. De groenen hechten veel belang aan alternatieve straffen omdat ze zowel tegenover de slachtoffers als tegenover de daders een herstellende en reïntegrerende werking hebben. We hadden van de minister dan ook graag de bevestiging gekregen dat de wet-Giet samen met het voorliggend wetsontwerp, dat wet zal worden, zal worden gepubliceerd.

Ten derde is het een uiting van goed bestuur om nieuwe wetten op hun efficaciteit en merites te evalueren en eventueel bij te sturen. Zal deze nieuwe snelrechtprocedure, die door de buitenwereld en de kenners met argwaan wordt bekeken, tijdig worden geëvalueerd? Zo ja, wanneer?

Rekening houdend met regeerakkoord zal mijn fractie dit wetsontwerp op de onmiddellijke verschijning goedkeuren. Tevens wens ik van de gelegenheid gebruik te maken om de regering eraan te herinneren dat het regeerakkoord ook andere prioriteiten bevat zoals de bestrafing van milieudelicten en sociale en fiscale fraude en dat ook hiervan snel werk moet worden gemaakt. Tijdens de bespreking van het federaal veiligheidsplan zal dit zeker aan bod komen.

De heer **Tony Van Parys** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, ik kijk uit naar de interpellatie van mevrouw Talhaoui over het veiligheidsplan omdat dat blijkbaar de enige gelegenheid zal zijn waarop het Parlement zich erover mag uitspreken. Ik zou graag het antwoord van de minister horen op de vraag van collega Talhaoui of hij kan verzekeren dat de snelrechtprocedure niet zal worden toegepast voor sociale conflicten. Dit is een cruciale vraag.

De **voorzitter** : Ik neem aan dat minister daar straks zal op antwoorden.

De heer **Tony Van Parys** (CVP) : Ik weet dat u als voorzitter houdt van een duidelijk en interessant debat

De **voorzitter** : De minister zal straks antwoorden. Het veiligheidsplan zal op een latere datum worden besproken.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

- *De vergadering wordt gesloten om 12.46 uur. Volgende plenaire vergadering vrijdag 18 februari 2000 om 14.15 uur.*

- *La séance est levée à 12.46 heures. Prochaine séance plénière vendredi 18 février 2000 à 14.15 heures.*

BIJLAGE

PLENAIRE VERGADERING
VRIJDAG 18 FEBRUARI 2000

INTERNE BESLUITEN**INTERPELLATIEVERZOEKEN****Ingekomen**

1. de heer Jean-Jacques Viseur tot de minister van Justitie over "het feit dat het Federaal veiligheids- en penitentiair beleidsplan niet in het parlement werd voorgesteld".

(nr. 262 - verzonden naar de plenaire vergadering)

2. de heer Karel Van Hoorebeke tot de eerste minister over "de aangekondigde plannen inzake hervorming der administratie en de afschaffing der kabinetten".

(nr. 263 - verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

3. de heer Alfons Borginon tot de vice-eerste minister en minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie over "de uitspraken van de gouverneur van de Nationale Bank met betrekking tot het versneld terugdringen van het overheidstekort".

(nr. 264 - verzonden naar de commissie voor de Financien en de Begroting)

4. de heer Claude Eerdekens tot de eerste minister over "de uitlatingen van de directeur van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding".

(nr. 265)

ANNEXE

SEANCE PLENIERE
VENDREDI 18 FÉVRIER 2000

DÉCISIONS INTERNES**DEMANDES D'INTERPELLATION****Demandes**

1. M. Jean-Jacques Viseur au ministre de la Justice sur "la non-présentation du plan de sécurité et de politique pénitentiaire".

(n° 262 - renvoi en séance plénière)

2. M. Karel Van Hoorebeke au premier ministre sur "les projets de réforme de l'administration et la suppression des cabinets".

(n° 263 - renvoi à la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique)

3. M. Alfons Borginon au vice-premier ministre et ministre du Budget, de l'Intégration sociale et de l'Economie sociale sur "les déclarations du gouverneur de la Banque nationale concernant la résorption accélérée du déficit des pouvoirs publics".

(n° 264 - renvoi à la commission des Finances et du Budget)

4. M. Claude Eerdekens au premier ministre sur "les propos du directeur du Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme".

(n° 265)

PLENAIRE VERGADERING
VRIJDAG 18 FEBRUARI 2000

SEANCE PLENIERE
VENDREDI 18 FÉVRIER 2000

MEDEDELINGEN

COMMUNICATIONS

ARBITRAGEHOF

COUR D'ARBITRAGE

Prejudiciële vragen

Questions préjudicielles

Met toepassing van artikel 77 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof geeft de griffier van het Arbitragehof kennis van de prejudiciële vragen betreffende artikel 60 van het decreet van de Vlaamse Raad van 22 december 1993 houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994, gesteld door het hof van beroep te Antwerpen bij arrest van 18 januari 2000, inzake de NV E.T.S.BIS tegen de Belgische Staat; de beschikking tot samenvoeging van de zaak met rolnummer 1871 met de zaak met rolnummer 1820.

(rolnummers : 1820 en 1871)

Ter kennisgeving

En application de l'article 77 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie les questions préjudicielles relatives à l'article 60 du décret du Conseil flamand du 22 décembre 1993 contenant diverses mesures d'accompagnement du budget 1994, posées par la cour d'appel d'Anvers par arrêt du 18 janvier 2000, en cause de la SA E.T.S.BIS contre l'Etat belge; l'ordonnance de jonction de l'affaire portant le numéro 1871 du rôle avec l'affaire portant le numéro 1820 du rôle.

(n^{os} du rôle : 1820 et 1871)

Pour information